

UCHWAŁA Nr IV/20/11
RADY POWIATU W MAKOWIE MAZOWIECKIM
z dnia 10 lutego 2011r.

w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Powiecie Makowskim na lata 2011 – 2018

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt. 3 i 5, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. nr 142 poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1.

Uchwala się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim na lata 2011 – 2018, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

/-/ Roman Zakrzewski

UZASADNIENIE

Z artykułu 19 ustawy o pomocy społecznej wynika , iż do zadań własnych powiatu należy: opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej , wspieranie osób niepełnosprawnych i innych , których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekłada pod obrady już drugą strategię po zakończeniu realizacji pierwszej na lata 2002 – 2010. Powiatowa strategia jest niezbędna przy ubieganiu się o środki z UE , PFRON i stanowi wieloletni program działań na rzecz osób potrzebujących pomocy w powiecie makowskim.

Przedłożona pod obrady strategia obejmuje lata 2011 – 2018.

Załącznik
do Uchwały Nr IV/20/11
Rady Powiatu w Makowie Mazowieckim
z dnia 10 lutego 2011 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
W POWIECIE MAKOWSKIM
NA LATA 2011 – 2018**

MAKÓW MAZOWIECKI, styczeń 2011 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

W opracowaniu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim w latach 2011 - 2018” (zwanej dalej Strategią) obejmującej zadania wynikające z uregulowań prawnych, w tym z ustawy o samorządzie powiatowym i ustawy o pomocy społecznej wykorzystane zostały materiały i opracowania udostępnione m.in. przez: Powiatowy Urząd Pracy i Policję, Urzędy Gmin, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej, Wydział Zdrowia, Oświaty i Kultury Fizycznej Starostwa Powiatowego w Makowie Mazowieckim, SPZOZ w Makowie Mazowieckim, a także inne jednostki działające na terenie powiatu makowskiego. Opracowując Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, z których wynika potrzeba zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych. Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013,
- Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2005 – 2013,
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Makowskiego na lata 2007 – 2013,
- Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Makowskim.

Strategia została poddana konsultacji społecznej, głównie poprzez przeprowadzenie ankiet skierowanych do samorządów gminnych, samorządu powiatowego oraz mieszkańców powiatu. Uzyskane w ten sposób informacje pozwoliły na stworzenie mapy problemów społecznych występujących w powiecie makowskim, wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Dzięki Strategii możliwe jest planowanie rozwoju wyznaczonych obszarów polityki społecznej na terenie powiatu makowskiego oraz podejmowanie racjonalnych działań na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców powiatu. Strategia jest dokumentem, który ma wskazać wspólny plan działań dla wszystkich podmiotów (samorządów terytorialnych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych) działających w obszarze polityki społecznej. Strategia ma za zadanie w szczególności określenie kierunków działań zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wskazywania szans osobom niepełnosprawnym, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi. Strategia opracowana dla struktury powiatowej jest dokumentem szczególnym, odnoszącym się w swej treści do zadań

i możliwości samorządu powiatowego, co oznacza zarazem, że musi uwzględniać przesłanki wynikające z działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej szczebla gminnego. Stąd w porównaniu ze strategiami gminnymi dokument powiatowy ukazuje występujące w poszczególnych gminach powiatu makowskiego problemy społeczne wskazując jednocześnie rozwiązania systemowe pozostające poza zasięgiem możliwości kompetencyjnych pomocy społecznej na szczeblu gminnym.

Dzięki diagnozie problemów społecznych w powiecie makowskim przedstawionej w rozdziale trzecim Strategii, zebraniu informacji na temat sytuacji społeczno - gospodarczej oraz analizie otaczających warunków i głównych problemów polityki społecznej - możliwe zostało ustalenie kierunku polityki społecznej, wygenerowanie celów strategicznych i operacyjnych oraz działań niezbędnych do ich realizacji. Duże znaczenie dla skutecznej realizacji Strategii ma ciągły monitoring realizowanych zadań, albowiem tylko systematyczna ocena jej wdrażania pozwoli wypracować zgodność efektów końcowych z przyjętymi założeniami.

W Strategii uwzględniono stopień rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, zwłaszcza w kontekście możliwości wykorzystania jego społecznych zasobów. W celu określenia właściwych kierunków działań, skierowano ankiety do samorządów gminnych i samorządu powiatowego, na podstawie ich analizy podjęto w Zespole społeczną dyskusję nad wizją rozwoju powiatu.

Opracowanie problemów wskazało możliwe i konieczne obszary aktywności społecznej prowadzące do tworzenia sprawnego systemu pomocy i rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców powiatu oraz pozwoliło określić cele strategiczne i operacyjne.

Przy współudziale jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, samorządu powiatowego oraz urzędów, instytucji i organizacji pozarządowych, a także innych partnerów społecznych **Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim opracował Zespół w składzie:**

1. Marzena Janicka – p.o. Kierownika Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim,
2. Joanna Krukowska – pracownik Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim,
3. Katarzyna Jakubiak - pracownik Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim,
4. Joanna Straszak - pracownik Poradni Rodzinnej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Makowskiego na lata 2011-2018 składa się z czterech zasadniczych części, tj. części wstępnej, diagnostycznej i programowej. Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Są w niej przedstawione: aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna, oraz analiza dokumentów strategicznych, z którymi powinna korespondować strategia.

Drugi rozdział dokumentu zawiera charakterystykę powiatu, informacje na temat sytuacji demograficzno-bytowej jego mieszkańców oraz diagnozę problemów społecznych poszczególnych gmin wchodzących w skład całego powiatu, opartą na badaniu źródeł zastanych oraz analizie specjalnie skonstruowanych do tego celu ankiet i wywiadów.

Rozdział trzeci to część diagnostyczna. W podsumowaniu części diagnostycznej, po nałożeniu wyników dokonanej analizy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu powiatowego, zostały wskazane najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej dokumentu. Ponadto pokazany został związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego.

W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i ewaluacji jej realizacji. Część programowa dokumentu zawiera również projekty zaproponowane przez przedstawicieli organizacji pozarządowych i instytucji powiatu działających w obszarze polityki społecznej.

Podczas opracowywania strategii przygotowano i przeprowadzono ankietę, skierowaną do samorządów gminnych. Miała ona na celu zapoznanie jej przedstawicieli z procesem opracowywania strategii oraz zasięgnięcie ich opinii na temat występujących problemów społecznych w poszczególnych gminach, a zarazem propozycji ich rozwiązań. Wyniki ankiety miały wpływ na podjęte w Zespole opracowującym strategię decyzje, ale przede wszystkim potwierdziły trafność dokonywanych wyborów. Strategia nie jest dokumentem sztywnym. Wyznacza kierunek i tworzy ramy dla planowanych zmian. W miarę zmieniającej się sytuacji dokument może być uzupełniany o dodatkowe sposoby realizacji założonych celów.

I. PODSTAWY OPRACOWANIA „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE MAKOWSKIM”

Ustawodawca na podstawie art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2009 Nr 175 poz. 1362 z późn. zm) nakłada na samorząd powiatowy obowiązek opracowania i realizację Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka .

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym, stoją do rozwiązania trudne problemy społeczne. Coraz wyraźniej zaznaczające się różnice dochodowe rodzin, zjawiska związane ze sferą ubóstwa, pogarszająca się sytuacja materialna rodzin, problemy osób samotnych, starszych oraz niepełnosprawnych, tworzą mapę problemów społecznych, które decydują w istocie o sposobie odczuwania jakości życia przez społeczność lokalną i sprzyjają wykluczeniu społecznemu. Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie, zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Wykluczenie społeczne jest przeciwieństwem społecznej integracji.

Rozwiązanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, zatem ważne jest właściwe podejście, również na szczeblu lokalnym do zagadnień ze sfery polityki społecznej. Odzwierciedleniem tego procesu jest opracowanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zadaniem Strategii jest usystematyzowanie i pogłębienie form pracy socjalnej oraz nawiązanie współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie. Ważne jest również wypracowanie zasad współpracy z innymi instytucjami działającymi na obszarze polityki społecznej jak: oświata, służba zdrowia, organy porządku publicznego tj. policja, sąd, kuratorzy.

Niezmiernie istotną częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wypracowanie propozycji projektowych związanych z europejskimi funduszami strukturalnymi. Europejskie fundusze strukturalne mają za zadanie wzmacnianie systemów instytucjonalnej pomocy społecznej o nowe formy i rodzi partnerstwo organizacyjno – finansowe, co pozwala skuteczniej działać w sferze łagodzenia skutków problemów społecznych w powiecie makowskim.

Europejski Fundusz Społeczny finansuje działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności

gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka zatrudnienia i integracji społecznej została ujęta w trzech priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanych na poziomie regionalnym priorytetach VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich” i VII „Promocja integracji społecznej”.

Różnorodność problemów społecznych występujących w powiecie makowskim powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Ustawa stanowi, że opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych powiatu, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.
- **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.). Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej;
- **Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym** (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143). Zadania określone w ustawie realizowane są poprzez zatrudnienie socjalne, przez co należy rozumieć zapewnienie osobom wykluczonym społecznie możliwość uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej.
- **Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.). Ustawa określa, że zadania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymywanie się od spożywania alkoholu, działalność wychowawczą i

informacyjną, ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych, ograniczanie dostępności alkoholu;

- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.). Ustawa określa, że przeciwdziałanie narkomanii realizuje się poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej;
- **Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.). Ustawa ma za na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- **Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** (Dz. U. 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.). Ustawa reguluje zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe i korzystania z tej działalności przez organy administracji publicznej. Ustawa reguluje również warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń;

II.CHARAKTERYSTYKA POWIATU MAKOWSKIEGO

Powiat makowski, położenie i podstawowe dane.

Powiat makowski położony jest w północnej części województwa mazowieckiego i sąsiaduje z powiatami: ostrołęckim, wyszkowskim, pułtuskim, ciechanowskim i przasnyskim. Zajmuje powierzchnię 106 467ha i jest pod względem wielkości czternastym powiatem w województwie mazowieckim. Na obszarze powiatu zamieszkuje niewiele, ponad 46 tys. osób. Powiat ma typowo rolniczy charakter, a swoim zasięgiem obejmuje 10 gmin: Czerwonkę, Karniewo, Krasnosielc, Młynarze, Płoniawy - Bramurę, Różan, Rzewnie, Szelków, Sypniewo oraz stolicę powiatu – Maków Mazowiecki. Przez powiat przebiegają trzy drogi krajowe: Warszawa – Augustów, Łęczyca – Ostrów Mazowiecka, oraz Biskupiec - Pułtusk.

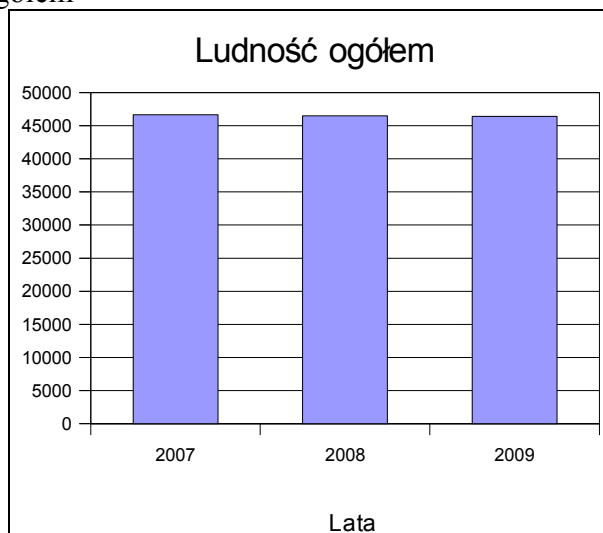

Strukturę administracyjną powiatu makowskiego tworzy 10 gmin, wśród których jest 236 sołectw, 2 miasta, 269 miejscowości wiejskich (wg stanu na 31.12.2009 r, źródło: GUS).

Zarys sytuacji społeczno – demograficznej.

Zgodnie z danymi Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, powiat makowski zamieszkuje 46 406 osób , w tym 23 292 kobiet (wg stanu na dzień 31.12.2009r, źródło: GUS).

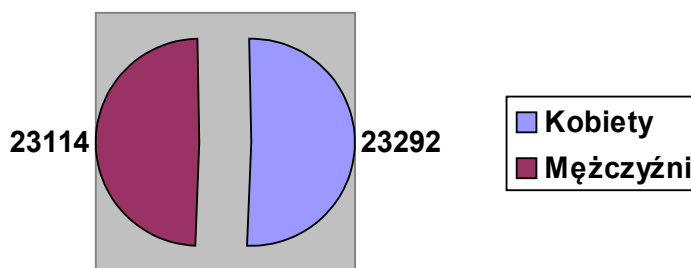
Wykres nr 1. Ludność ogółem

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Struktura płci ludności powiatu makowskiego charakteryzuje się minimalną przewagą kobiet.

Wykres nr 2. Ludność powiatu wg płci stan na 31.12. 2009r.

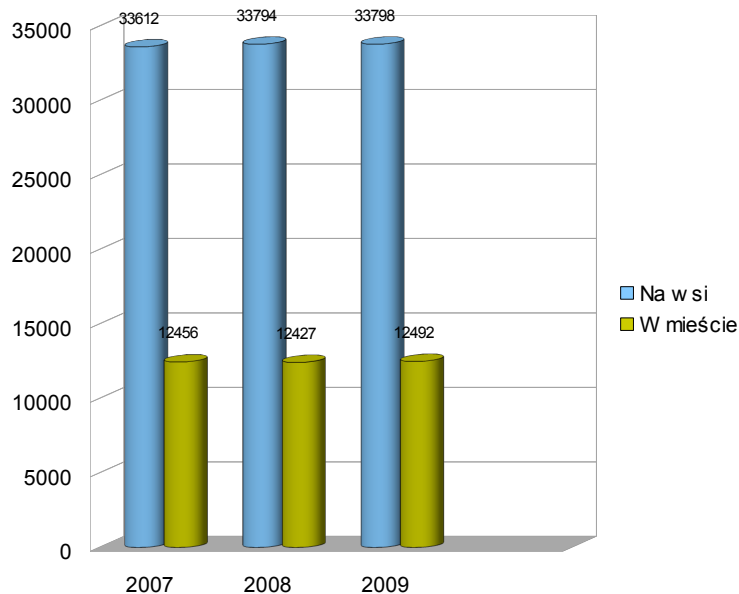

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie makowskim przeważa ludność mieszkająca na

wsi, która na koniec 2009 roku wyniosła 33 798 osób, natomiast w mieście zamieszkało 12 492 osób.

Wykres nr 3. Faktyczne miejsce zamieszkania.

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Stan ludności w rozbiciu na poszczególne gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Ludność wg gmin. Stan na 31.12.2009r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Powiat makowski	46 068	23 007	23 061
miasto Maków Maz.	9 818	4 671	5 147
gm. Czerwonka	2 663	1 364	1 299
gm. Karniewo	5 397	2 684	2 713
gm. Krasnosielec	6 424	3 263	3 161
gm. Młynarze	1 712	895	817
gm. Płoniawy - Bramura	5 794	2 940	2 854
gm. Różan	4 397	2 167	2 230
gm. Rzewnie	2 676	1 379	1 297
gm. Sypniewo	3 463	1 781	1 682
gm. Szelków	3 724	1 863	1 861

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

III.DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE POWIATU MAKOWSKIEGO

POMOC SPOŁECZNA.

Ośrodki Pomocy Społecznej.

Okres reform i przebudowy ustroju społecznego w Polsce spowodował gwałtowne zmiany w strukturze społecznej, wywołując nowe zjawiska społeczne i problemy związane z bezrobociem, sieroctwem społecznym, ubóstwem, występowaniem różnych form patologii i nasileniem się zaburzeń psychicznych. Przyniósł również spadek poziomu życia społecznego. Zjawiska te dotknęły również mieszkańców powiatu makowskiego. Mała ilość zakładów pracy i słabo rozwinięty przemysł w dużej mierze wpłynęły i nadal wpływają na wysoki poziom bezrobocia w powiecie. Szczególnie w przypadku gmin, w których mieszkańcy zatrudnieni byli w państwowych gospodarstwach rolnych (PGR). Po upadku tych gospodarstw, które niekiedy były miejscem pracy całych rodzin, wiele osób i wiele rodzin nie umiało się odnaleźć w nowych realiach życia społecznego. W przypadku tych rodzin problemy społeczne zaczęły się nawarstwiać. W związku z powyższym można zaryzykować stwierdzenie, że bezrobocie i pojawiające się w jego konsekwencji ubóstwo, są głównymi i najtrudniejszymi do przezwyciężenia problemami społecznymi powiatu.

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, służba zdrowia itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego brak jest obecnie skutecznych rozwiązań systemowych. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych ustawowych zadań przez poszczególne instytucje. Brak jest wyspecjalizowanych środowiskowych służb pomocy i wsparcia, które reagowałyby w sytuacjach potencjalnego zagrożenia, wychodziły z ofertą pomocy do społeczeństwa z grupy ryzyka.

W systemie pomocy poza świadomością braków systemowych, powinna dominować świadomość nadrzędnych zasad i wartości, na których opiera się polityka zabezpieczenia społecznego. Ważna jest świadomość wartości porządkujących ład społeczny takich jak: zasada pomocniczości, personalizmu, prymatu i autonomii rodziny.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej.

Na terenie powiatu makowskiego funkcjonuje:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerwonce,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Karniewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krasnosielcu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Młynarzach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Płoniawach – Brawurze,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Róźnie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzewniu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sypniewie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szelkowie.

Tabela nr 2. Świadczenia i praca socjalna w OPS.

Wyszczególnienie	Rok 2008				Rok 2009			
	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	W tym: na wsi			Ogółem	W tym: na wsi	
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	4 533	2 535	1 686	8 712	4 398	2 465	1 601	8 277
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	394	384	236	762	413	402	243	770
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4 299	2 337	1 563	8 414	4 183	2 305	1 492	7 804
Pomoc udzielona w postaci pracy socjalnej - ogółem	0	935	436	2 552	0	971	507	2 620
w tym: wyłącznie w postaci pracy socjalnej	0	238	154	481	0	280	176	699

Źródło: Opracowanie własne na pods. sprawozdań Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu makowskiego za lata 2008 – 2009

Analizując dane zebrane w tabeli „Świadczenia i praca socjalna w OPS” można stwierdzić, że:

- 1) w przypadku świadczeń przyznawanych w ramach zadań zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę, w roku 2009, w stosunku do roku 2008, nastąpiło zwiększenie, zarówno liczby osób jak i rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie,
- 2) w przypadku świadczeń przyznawanych w ramach zadań własnych, bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę, w roku 2009, w stosunku do roku 2008, nastąpiło zmniejszenie, zarówno liczby osób jak i rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie,
- 3) nieznaczne zwiększenie w roku 2009, w stosunku do roku 2008, wystąpiło w przypadku pomocy udzielanej w postaci pracy socjalnej.

Tabela nr 3. Liczba rodzin objętych pomocą OPS, przy uwzględnieniu podziału na powód przyznania pomocy

L.p.	Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		Liczba rodzin	
		2008		2009	
		Ogółem	W tym: na wsi	Ogółem	W tym: na wsi
1.	Ubóstwo	1292	950	1184	864
2.	Sieroctwo	0	0	1	0
3.	Bezdomność	13	8	13	8
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	199	132	209	164
5.	w tym: wielodzietność	162	122	191	159
6.	Bezrobocie	1188	752	1108	691
7.	Niepelnosprawność	575	350	585	360
8.	Długotrwała lub ciężka choroba	646	336	579	306
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	547	449	403	320
10.	w tym: - rodziny niepełne	247	180	231	158
11.	- rodziny wielodzietne	300	269	179	168
12.	Przemoc w rodzinie	11	11	6	3
13.	Alkoholizm	126	70	111	67
14.	Narkomania	0	0	2	0
15.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	10	2	27	9
16.	Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze	0	0	0	0
17.	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0
18.	Zdarzenie losowe	9	6	11	6
19.	Sytuacja kryzysowa	0	0	1	0
20.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Sprawozdania Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu makowskiego za lata 2008 – 2009

Analizując dane liczbowe zestawione w powyższych tabelach można stwierdzić, że:

- 1) najczęstszym powodem trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych pomocą społeczną OPS jest ubóstwo. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną OPS z powodu ubóstwa w roku 2009, w stosunku do roku 2008, zmalała o ok. 8,5%. Nie można jednak mówić o jakiejś znaczącej poprawie sytuacji bytowej badanych rodzin,
- 2) drugim, pod względem skali występowania, powodem trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych pomocą społeczną OPS jest bezrobocie. Skala tego problemu w roku 2009, w odniesieniu do roku 2008 również zmniejszyła się o ok. 6,7%,
- 3) trzeci powód to: długotrwała lub ciężka choroba. W 2009 roku 579 rodzin z tego powodu występowało o pomoc do OPS, natomiast w 2008 roku takich rodzin było 646,
- 4) czwarty powód to: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2009 roku 403 rodziny otrzymały pomoc z OPS z tego powodu, natomiast w 2008 roku tych rodzin było 547 – zmniejszenie o 7,37%,
- 5) zwiększenie liczby rodzin objętych pomocą OPS w roku 2009 w odniesieniu do roku 2008 wystąpiło w przypadku następujących problemów:
 - potrzeba ochrony macierzyństwa,
 - niepełnosprawność,
 - narkomania,
 - trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego,
 - zdarzenie losowe,
 - sytuacja kryzysowa.

W wyniku przeprowadzonej analizy można przyjąć, że rodzaje i skala problemów społecznych występujących w powiecie i kwalifikujących rodziny do otrzymania pomocy społecznej, na przestrzeni dwóch ostatnich lat, nie uległa istotnym zmianom. W niektórych przypadkach nastąpił nieznaczny spadek liczby rodzin objętych pomocą społeczną z powodu występowania danego problemu, natomiast w innych, niewielki wzrost.

Przedstawione przez OPS dane liczbowe, nie w pełni jednak obrazują rozmiar i częstotliwość występujących w powiecie problemów, gdyż nie wszyscy mieszkańcy zgłaszają się z nimi do lokalnych ośrodków. Dotyczy to głównie problemów wynikających z uzależnień, przemocy w rodzinie, trudności w przystosowaniu się do życia i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, ponieważ są to nie tylko problemy „wstydlive” ale również niekiedy trudne do dostrzeżenia

przez otoczenie. Można jednak zauważyć pewną utrzymującą się prawidłowość potwierdzającą, że ubóstwo i bezrobocie były i nadal są najistotniejszymi problemami powiatu.

Tabela nr 4. Świadczenia rodzinne wypłacone w latach 2006 - 2009 mieszkańcom terenu powiatu makowskiego.

L.p	W tym:	2006 kwota	2007 kwota	2008 kwota	2009 kwota
1.	Zasilek rodzinny z dodatkami	9 625 786,59	10 439 606,13	9 917 463,77	9 616 836,73
2.	Zasilek pielęgnacyjny	1 840 131,00	2076 821,00	2 180 709,00	2 314 494,00
3.	Świadczenie pielęgnacyjne	487 326,00	469 184,00	783 312,00	841 941,00
4.	Zaliczka alimentacyjna/ fundusz alimentacyjny	887 320,81	858 101,35	750 183,56	1 228 565,47
5.	Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	498 000,00	489 000,00	536 000,00	537 000,00
OGÓŁEM		13 338 564,40	14 332 712,48	14 167 668,33	14 538 837,20

Źródło: Opracowanie własne na pods. sprawozdań Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu makowskiego

W przypadku danych usystematyzowanych w tabeli „Świadczenia rodzinne wypłacone w latach 2006 - 2009 mieszkańcom z terenu powiatu makowskiego” można generalnie zauważyć, że wysokość różnych rodzajów świadczeń wypłacanych przez OPS na przestrzeni tych lat systematycznie wzrasta i w roku 2009 jest największa. Tym samym można przyjąć stwierdzenie, że albo wypłacane są coraz wyższe świadczenia, albo przyznawane są one coraz większej liczbie osób potrzebujących.

Z informacji otrzymanych od Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej wynika, że na terenie powiatu makowskiego prowadzone są tylko dwie placówki opiekuńczo – wychowawcze wsparcia dziennego. Jest to Świetlica Socjoterapeutyczna przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim i Świetlica opiekuńczo - wychowawcza przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Róźnie.

Dzieci i młodzież przyjmowane są bez skierowania, a prowadzone zajęcia są bezpłatne. Placówki finansowane są z budżetów Urzędów Gmin, Urzędów Miasta oraz w ramach realizacji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela nr 5. Liczba uczestników w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia
dziennego.

L.p.	Nazwa placówki	Liczba dzieci		
		2007	2008	2009
1.	Świetlica Socjoterapeutyczna przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim	24 dzieci (dodatkowo 16 dzieci w ciągu turnusu wakacyjnego)	24 dzieci (dodatkowo 11 dzieci w ciągu turnusu wakacyjnego)	25 dzieci (dodatkowo 13 dzieci w ciągu turnusu wakacyjnego)
2.	Świetlica opiekuńczo-wychowawcza przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Róźnie.	15	do 20 osób	do 20 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu makowskiego

Liczba świetlic na terenie powiatu makowskiego jest bardzo mała.

Istnieje duża potrzeba utworzenia świetlic w każdej gminie, aby wyjść naprzeciw rodzinom nie radzącym sobie w sprawach wychowawczych z dziećmi.

Na szczeblu powiatu makowskiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim,
- Dom Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim,
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Makowie Mazowieckim.

Dom Pomocy Społecznej.

Powiat makowski posiada na swoim terenie jeden Dom Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim. Placówka zapewnia całodobową opiekę osobom przewlekle somatycznie chorym, polegającą na świadczeniu usług opiekuńczych, obejmujących udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, w tym pielęgnację w czasie choroby, niezbędną pomoc w załatwianiu spraw osobistych oraz kontakty z otoczeniem. Świadczenia zdrowotne odbywają się na potrzebę mieszkańca w pomieszczeniach Domu, jak również w przychodni lekarskiej lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub lekarza specjalisty do których Dom zapewnia transport, leki, środki higieniczno-sanitarne, podstawowy sprzęt ortopedyczny uwzględniony w wykazie środków limitowanych.

Tabela nr 6. Liczba miejsc i mieszkańców DPS w Makowie Maz. na przestrzeni lat 2006 – 2009

L.p.	Nazwa Domu	Liczba miejsc statutowych	Liczba mieszkańców na dzień			
			31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.	31.12.2009 r.
1.	Dom Pomocy Społecznej w Makowie Maz.,	30	31	31	33	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z DPS w Makowie Maz.

Analizując tabelę zauważamy iż potrzeba prowadzenia DPS jest bardzo duża. W każdym roku zapełnione są wszystkie dostępne miejsca, a nawet przyjmowane są osoby ponad planowany limit.

O miejsce w placówce opiekuńczej ludzie starają się z wielu różnych powodów. Często jest to ostateczność, gdy warunki dotychczasowe nie zapewniają danej osobie wystarczającej opieki. Dotyczy to części osób z chorobami psychicznymi, upośledzeniem umysłowym czy osób starszych. Często powodem zasadniczym jest samotność i nieradzenie sobie z trudnościami dnia codziennego.

Tabela nr 7. Liczba osób przyjętych do domów pomocy społecznej w latach 2006-2009 r.

L.p.	Nazwa Domu	2006r.	2007r.	2008r.	2009r.
1.	DPS Maków Mazowiecki	7	6	9	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z DPS w Makowie Maz.

Z powyższej ankiety wynika iż, w stosunku do ilości miejsc rotacja osób w DPS jest dość wysoka i wynosi 22,4% przez wyżej podane lata.

Tabela nr 8. Struktura wiekowa mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim w latach 2006-2009 r.

L.p.	Mieszkańcy w wieku	Liczba mieszkańców ogółem w 2006 roku	Liczba mieszkańców ogółem w 2007 roku	Liczba mieszkańców ogółem w 2008 roku	Liczba mieszkańców ogółem w 2009 roku
2.	od 18 do 40 lat	-	-	1	1
3.	od 41 do 60 lat	7	7	8	8
4.	od 61 do 74 lat	9	9	9	7
5.	powyżej 74 lat	15	15	15	14

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z DPS w Makowie Maz.

W Domu Pomocy Społecznej największą liczbę mieszkańców stanowią osoby powyżej 74 roku życia. Najmniejszą liczbę osób stanowią mieszkańcy do 40 roku życia.

Tabela nr 9. Średni miesięczny koszt utrzymania w Domu Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim w latach 2006-2009 r.

Lata	2006	2007	2008	2009
Kwota	1732,14	1757,18	1994,97	2282,09

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z DPS w Makowie Maz.

Koszty utrzymania mieszkańca w DPS stale rosną. Koszt w roku 2009 w porównaniu do roku 2006 to wzrost o 31,7%. Jest to spowodowane stale zmieniającymi cenami żywności i usług. Celem nadrzędnym Domu jest zapewnienie usługi na jak najwyższym poziomie.

Mieszkaniec domu pomocy społecznej ponosi odpłatność miesięczną za pobyt. Kwota odpłatności nie może być ona wyższa niż 70% dochodu mieszkańca. Pozostałe 30% stanowi tzw. kieszonkowe mieszkańca, czyli jego dochód, którym może swobodnie dysponować. Gdy osoba nie posiada własnego dochodu, opłatę za pobyt ponoszą osoby zobowiązane według ustawy o pomocy społecznej oraz gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Działalność PCPR - opieka zastępcza.

Rodzina zastępcza to forma opieki nad małoletnim dzieckiem, którego biologiczni rodzice są nieznani, pozbawieni władzy rodzicielskiej, którym ograniczono władzę rodzicielską lub wobec których władza rodzicielska została zawieszona.. Nie można ustanowić rodziny zastępczej dla dziecka, którego przynajmniej jeden z rodziców ma pełnię władzy rodzicielskiej.

Zgodnie z polskim prawem rodziną zastępczą może zostać małżeństwo lub osoba samotna. Muszą przy tym spełniać następujące warunki:

- mają stałe miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- niekaralność,
- mają odpowiednie warunki mieszkaniowe,
- stałe źródło utrzymania,
- stan zdrowia umożliwiający sprawowanie opieki nad dzieckiem w rodzinie zastępczej,
- odbycie szkolenia dla rodzin zastępczych.

Szkolenia z zakresu rodzinnej opieki zastępczej prowadzą ośrodki adopcyjno-opiekuńcze. Na pokrycie podstawowych wydatków związanych ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem, rodzice zastępczy otrzymują częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka.. Pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania zależy od wieku dziecka i jego stanu zdrowia oraz niedostosowania społecznego.

Wyróżnia się następujący podział rodzin zastępczych:

- 1) spokrewnione z dzieckiem,
- 2) niespokrewnione z dzieckiem,
- 3) zawodowe niespokrewnione z dzieckiem,
 - a) wielodzietne
 - b) specjalistyczne
 - c) o charakterze pogotowia rodzinnego.

Tabela nr 10. Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie powiatu makowskiego w latach 2006-2009.

Rok	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	Rodziny niespokrewnione z dzieckiem	Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze w tym:			Ogółem:
			wielodzietne	specjalistyczne	o charakterze pogotowia rodzinnego	
2006	25	13	2	-	2	42
2007	23	14	2	-	2	41
2008	22	11	7	-	3	43
2009	21	11	5	-	2	39

Źródło: Opracowania własne PCPR

Rodziny spokrewnione to takie, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka np. dziadkowie, wujostwo lub rodzeństwo. Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem na terenie naszego powiatu jest największa w stosunku do innych rodzin zastępczych, i stanowi w roku 2009 - 53,8% liczby rodzin. Jest to najbardziej korzystna dla dziecka sytuacja, gdyż więź uczuciowa i poczucie przynależności do rodziny ułatwiają wrastanie w nowe środowisko.

Rodziny niespokrewnione to rodziny, które z punktu widzenia prawa, są obce dla dziecka (nie są rodziną). W roku 2009 stanowiły 28% ilości wszystkich rodzin zastępczych.

Rodziny zastępcze zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem:

- **wielodzietne** - to te rodziny, w których umieszcza się w tym samym czasie nie mniej niż troje i nie więcej niż sześcioro dzieci; w razie konieczności umieszczenia w rodzinie liczego rodzeństwa określona powyżej liczba dzieci może się zwiększyć,
- **specjalistyczne** - w tych rodzinach umieszcza się dzieci niedostosowane społecznie albo dzieci z różnymi dysfunkcjami lub problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji; w tym samym czasie w tego typu rodzinie może przebywać nie więcej niż troje dzieci,
- **o charakterze pogotowia rodzinnego** - w takiej rodzinie umieszcza się nie więcej niż troje dzieci na pobyt okresowy do czasu unormowania sytuacji życiowej dziecka, nie dłużej niż na 12 miesięcy; w szczególnie uzasadnionych przypadkach pobyt dziecka może być przedłużony, jednak nie więcej niż o kolejne 3 miesiące; rodzina ta nie może odmówić przyjęcia dziecka w wieku do 10 lat, jeżeli zostało doprowadzone przez policję; w tej sytuacji dziecko przebywa w tej rodzinie do czasu wydania orzeczenia przez sąd opiekuńczy.

Na terenie powiatu prowadzone są dwie rodziny zastępcze o charakterze pogotowia rodzinnego: w Płoniawach i Ulaskach. Analizując tabelę stwierdza się iż w latach 2006 – 2009, nie utworzono zawodowej niespokrewnionej rodziny zastępczej specjalistycznej.

Tabela nr 11. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2006-2009.

Rok	Dzieci w rodzinach spokrewnionych	Dzieci w rodzinach niespokrewnionych	Dzieci w zawodowych niespokrewnionych rodzinach zastępczych		
			wielodzietnych	specjalistycznych	o charakterze pogotowia rodzinnego
2006	37	26	8	-	8
2007	30	34	10	-	13
2008	32	20	29	-	18
2009	32	16	21	-	11

Źródło: Opracowania własne PCPR

Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych utrzymuje się na stałym poziomie liczbowym, w roku 2006 opieką zostało objętych 79 podopiecznych, podobnie w roku 2009 – 80 osób. Największa liczba dzieci przebywa w rodzinach spokrewnionych, w 2009 roku stanowią 40% wszystkich dzieci objętych opieką.

Tabela nr 12. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych na podstawie zawartych pomiędzy powiatami porozumień.

Rok	Liczba dzieci z terenu powiatu makowskiego umieszczone na terenie innych powiatów	Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie powiatu makowskiego
2006	-	2
2007	4	-
2008	9	2
2009	3	4

Źródło: Opracowania własne PCPR

W wielu powiatach wzrasta liczba dzieci wymagająca umieszczenia w rodzinie zastępczej. Dlatego bardzo ważna jest współpraca w tym zakresie między powiatami. Z analizy tabeli wynika, iż zarówno powiat makowski korzysta z możliwości umieszczenia dzieci na terenie innych powiatów, jak i inne powiaty korzystają z możliwości umieszczenia dzieci

w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu. W tym zakresie PCPR w Makowie Mazowieckim najczęściej współpracuje z powiatem: przasnyskim, pułuskim i ostrowskim, ostrołęckim i wyszkowskim.

Tabela nr 13. Sytuacja prawna dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych w latach 2006-2009.

Rok	Sieroctwo zupełne	Sieroctwo niepełne	Sieroctwo społeczne
2006	4	23	10
2007	2	18	10
2008	1	16	15
2009	1	18	13

Źródło: Opracowania własne PCPR

Pojęcie sieroctwa społecznego wiąże się ze stanem pozbawienia dzieci, trwale lub przejściowo, szans wychowywania we własnej rodzinie, ze względu na brak odpowiednich warunków opiekuńczo wychowawczych. Rozróżnia się sieroctwo naturalne, spowodowane śmiercią rodziców i społeczne, gdy rodzice dzieci nie chcą, nie mogą lub nie potrafią wypełniać swoich obowiązków rodzicielskich. Decyzją sądów rodzinnych osobom tym została ograniczona, zawieszona lub odebrana władza rodzicielska. Jak wynika z tabeli największą liczbę stanowią dzieci, które są obciążone brakiem jednego z rodziców. Zauważyć można również fakt, iż na przestrzeni lat 2006 – 2009, wzrasta liczba dzieci obciążonych sieroctwem społecznym.

Tabela nr 14. Dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, umieszczone w rodzinach zastępczych.

Rok	Liczba dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności
2006	6
2007	8
2008	6
2009	5

Źródło: Opracowania własne PCPR

Pomimo, że na terenie powiatu makowskiego nie funkcjonuje zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza, w rodzinach zastępczych wychowują się dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności.

Tabela nr 15. Rodziny zastępcze nowo utworzone.

Rok	Rodziny spokrewnione z dzieckiem	Rodziny niespokrewnione z dzieckiem	Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze w tym:			Ogółem
			wielodzietne	specjalistyczne	o charakterze pogotowia rodzinnego	
2006	1	-	2	-	-	3
2007	2	2	-	-	-	4
2008	2	2	3	-	1	8
2009	4	1	-	-	-	5

Źródło: Opracowania własne PCPR

Polityka społeczna państwa dąży do likwidowania Domów Dziecka, zatem potrzeba powstawania nowych rodzin zastępczych jest ogromna. Z analizy tabeli wynika, że co roku powstaje kilka nowych rodzin zastępczych. Jednak ta liczba wciąż jest zbyt mała na potrzeby powiatu. W naszym powiecie nie ma ośrodka adopcyjno – opiekuńczego, który szkoli kandydatów do roli rodziców zastępczych. PCPR w Makowie Mazowieckim współpracuje z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi w Ciechanowie i Ostrołęce.

Tabela nr 16. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Rok	Liczba osób zgłaszających wolę odbycia szkolenia	Liczba osób zakwalifikowanych do odbycia szkolenia	Liczba osób które odbyły szkolenie	Liczba osób ustanowionych rodzina zastępczą
2006	5	4	4	4
2007	4	4	4	4
2008	-	-	-	-
2009	2	1	1	-

Źródło: Opracowania własne PCPR

Liczba kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej z roku na rok maleje. W latach 2008 – 2009 nie ustanowiono nowych osób jako rodzinę zastępczą. Przyczyną mogą być zbyt rygorystyczne wymagania i przepisy, odbycie szkoleń oraz niedostateczna pomoc finansowa .

Tabela nr 17. Losy dzieci po pobycie w zawodowej niespokrewnionej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego.

Rok	Powrót do rodziny biologicznej	Umieszczenie w rodzinie zastępczej		Adopcja	Umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej
		spokrewnionej	niespokrewnionej		
2006	-	-	3	-	-
2007	-	-	6	3	-
2008	1	-	-	7	2
2009	1	-	3	2	-

Źródło: Opracowania własne PCPR

Tabela obrazuje, że:

- po pobycie w zawodowej niespokrewnionej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego w niewielkim procencie dzieci wracają do rodziny biologicznej, w latach 2006 – 2009 na 28 dzieci do domu rodzinnego wróciło dwoje,
- najczęściej uregulowań sytuacji rodzinnej dzieci nastąpiło poprzez adopcję (12 osób) oraz w równi poprzez umieszczenie w niespokrewnionej rodzinie zastępczej (12 osób).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie rozpoczyna pracę z rodziną, z chwilą gdy otrzymuje do wykonania postanowienie Sądu o umieszczeniu małoletniego w placówce opiekuńczo – wychowawczej lub rodzinie zastępczej. Jest to o wiele za późno, aby odniosła pozytywny skutek. Praca z rodziną biologiczną w sytuacji kryzysu jest trudna i długotrwała. Zmiana w wielu wypadkach jest niemożliwa ze względu na długotrwały proces trwania kryzysu powodującego pogłębianie się zachowań patologicznych. Praca z rodziną powinna być rozpoczęta wcześniej zanim dojdzie do sytuacji kryzysowej.

Tabela nr 18. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Ostrołęce
2006	-
2007	-
2008	1
2009	1

Źródło: Opracowania własne PCPR

W sprawach dotyczących umieszczenia dzieci z terenu powiatu makowskiego w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, PCPR realizuje Postanowienia Sądu Rejonowego

w Przasnyszu Wydział III Rodzinny i Nieletnich. Na podstawie porozumienia z powiatem ostrołęckim, najczęściej dzieci umieszczane są w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Ostrołęce.

Tabela nr 19. Liczba wychowanków przebywająca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Lata	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Ostrołęce	Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Dębinkach
2009	1	4

Źródło: Opracowania własne PCPR

Na dzień 31.12.2009 r. liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wynosi 5 osób. W tym 1 osoba przebywa w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Ostrołęce i 4 osoby w Wielofunkcyjnej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Dębinkach.

Działalność PCPR - niepełnosprawność.

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych problemów społecznych, których znaczenie wynika zarówno z rozmiarów i powszechności jej występowania w populacji, a także z konsekwencji jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

Prawa osób niepełnosprawnych gwarantowane są w Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483). Zapewnia ona prawo do niedyskryminacji stanowiąc, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny (art. 32 pkt 2.). Ustawa zasadnicza nakłada też na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym, (art. 68), a także obowiązek pomocy tym osobom w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Sejm RP uchwalił w dniu 1 sierpnia 1997 r. Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych. Dokument podkreśla, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji. Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, określa osoby niepełnosprawne jako te, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Diagnoza osób niepełnosprawnych jest w dużej mierze powierzchowna, m.in. z powodu

braku pełnych danych w zakresie poszczególnych dysfunkcji tej grupy i ich indywidualnych potrzeb. Żadna z instytucji publicznych czy społecznych nie posiada pełnych danych o osobach niepełnosprawnych, a informacje o tej grupie społecznej są z reguły rozproszone i jednocześnie mogą się wzajemnie pokrywać.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Na terenie naszego powiatu od roku 2000 działa Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Makowie Mazowieckim. Zgodnie z przepisami [ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych](#), niepełnosprawność orzekana przez Zespół oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność lub ograniczenie zdolności do wykonywania pracy.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wydaje orzeczenia o:

- niepełnosprawności,
- stopniu niepełnosprawności,
- wskazaniach do ulg i uprawnień.

Podstawą uznania osoby, która nie ukończyła 16 roku życia za niepełnosprawną jest ustalenie, że:

- ma naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną,
- przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia przekracza 12 miesięcy,
- wymaga zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu.

Wszystkie wymienione przesłanki muszą wystąpić łącznie.

Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na okres nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się na wniosek złożony do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności przez [przedstawiciela ustawowego dziecka](#).

Tabela nr 20. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności – osoby przed 16 rokiem życia.

L.p.	Cel złożenia wniosku	Lata
------	----------------------	------

		2006	2007	2008	2009
1.	Zasilek pielęgnacyjny	210	204	177	211
2.	Zasilek stały	64	63	70	60
3.	Inne	5	8	1	1
RAZEM		279	275	248	272

Źródło: Opracowania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim

Jak wynika z powyższej tabeli liczba składanych wniosków na przestrzeni ostatnich czterech lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Natomiast jeśli chodzi o cel złożenia wniosków, to na pierwszym miejscu stawiany jest zasiłek pielęgnacyjny, który stanowi aż 74,9% wszystkich wniosków złożonych w latach 2006 – 2009, na miejscu drugim zasiłek stały, stanowiący 23,9% wszystkich wniosków.

Tabela nr 21. Wydane orzeczenia przez Powiatowy Zespół ds. Spraw Orzekania o Niepełnosprawności – osoby przed 16 rokiem życia

L.p.	Wyszczególnienie	Lata			
		2006	2007	2008	2009
1.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	2	2	0	0
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	26	18	20	18
3.	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	251	261	203	256
Ogółem wydane orzeczenia		279	281	223	274

Źródło: Opracowania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim

Liczba wydanych orzeczeń dla osób przed 16 rokiem życia, na przestrzeni lat 2006 – 2009 kształtuje się na podobnym poziomie. Największą liczbę orzeczeń ,bo aż 91,9% stanowią orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

Dla osób po 16 roku życia zespoły ds. orzekania wydają orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Stopień niepełnosprawności orzeka się na czas określony lub na stałe.

Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności:

- lekki,
- umiarkowany,
- znaczny.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Tabela nr 22. Wydane orzeczenia przez Powiatowy Zespół ds. Spraw Orzekania
o Niepełnosprawności – osoby po 16 roku życia.

L.p.	Wyszczególnienie	Lata			
		2006	2007	2008	2009
1.	Wydane orzeczenie z określeniem stopnia niepełnosprawności	517	514	580	533
2.	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	25	16	17	27
3.	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	20	15	15	16
Ogółem wydane orzeczenia		562	545	612	596
w tym: liczba osób które po raz pierwszy otrzymały orzeczenie o stopniu niepełnosprawności		306	331	361	351

Źródło: Opracowania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim

Liczba osób otrzymujących orzeczenie o niepełnosprawności w każdym roku stanowi ok. 1,2% ogółu ludności naszego powiatu. Zliczając osoby w latach 2006 – 2009, które po raz pierwszy otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności jest to już liczba stanowiąca 2,9% ogółu ludności powiatu.

Liczba wydanych orzeczeń z ustalonym stopniem niepełnosprawności wynosi ok. 92,6% wszystkich składanych orzeczeń, w skali wyżej podanych lat. Zatem większość wniosków o orzeczenie jest zasadna.

Posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień pozwala korzystać (po spełnieniu określonych warunków) z szeregu form pomocy, do których należą m. in.:

- w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia – możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (w tym w zakładach aktywności zawodowej i zakładach pracy chronionej), możliwość uczestnictwa w szkoleniach (w tym specjalistycznych), korzystania ze ściśle określonych przywilejów pracowniczych (m. in.: prawo do dodatkowego urlopu wypoczynkowego, dłuższej przerwy w pracy, krótszego wymiaru czasu pracy), dofinansowanie działalności gospodarczej lub rolniczej;
- w zakresie rehabilitacji społecznej – możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej realizowanej w warsztatach terapii zajęciowej oraz możliwość uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych;
- dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby;
- ulgi w podatkach, zniżki w komunikacji, zwolnienie z opłat radiowo – telewizyjnych (abonamentu);
- usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne i rehabilitacyjne świadczone przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
- uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń rodzinnych (np. dodatków do zasiłku rodzinnego związanych z niepełnosprawnością) oraz do zasiłku stałego z pomocy społecznej.

Tabela nr 23. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności – osoby po 16 roku życia.

L.p.	Cel złożenia wniosku	Lata			
		2006	2007	2008	2009
1.	Odpowiednie zatrudnienie.	100	100	107	122
2.	Szkolenie.	15	3	1	0
3.	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej.	7	1	2	5
4.	Konieczność zaopatrzenia w	97	101	103	68

	przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.				
5.	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych).	72	42	173	164
6.	Zasilek stały.	147	140	0	0
7.	Zasilek pielęgnacyjny.	105	155	184	216
8.	Korzystanie z karty parkingowej.	1	18	15	14
9.	Inne.	25	23	30	43
RAZEM:		569	583	615	632

Źródło: Opracowania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim.

Analizując dane liczbowe zestawione w powyższej tabeli można stwierdzić, że:

- pierwszym celem dla którego składany jest wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności jest otrzymywanie zasiłku pielęgnacyjnego, stanowi to 27% wszystkich wniosków złożonych w latach 2006 – 2009,
- dwa kolejne cele złożenia wniosku to: korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych) oraz odpowiednie zatrudnienie. Cele te stanowią 18,8% oraz 17,9% ogólnej liczby wniosków,
- na ostatnich miejscach wymieniane są cele: szkolenie, pozwalające przystosować się do nowego zatrudnienia, oraz uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej. Cele te stanowią kolejno 0,8% i 0,6% liczby wszystkich wniosków,
- należy zaznaczyć również, iż zainteresowany petent może we wniosku określić kilka celów wydania orzeczenia.

Powiatowy Zespół ds. orzekania o Niepełnosprawności może wydać również orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień. Wydaje się je osobie, która ukończyła 16 rok życia i posiada jedno z następujących orzeczeń:

- 1) ważne orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:
 - całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - niezdolności do samodzielnej egzystencji,
 - całkowitej niezdolności do pracy,
 - częściowej niezdolności do pracy;
- 2) ważne orzeczenie organu rentowego (ZUS, MSWiA, MON), wydane przed dniem 1 stycznia 1998 r. o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów;

- 3) ważne orzeczenie KRUS o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, wydane przed 1 stycznia 1998 r.

Orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień wydaje się do czasu upływu ważności orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy.

Na przełomie badanych lat 2006 – 2009, powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim wydał tylko jedno orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień w 2006 roku.

Orzeczenie jest podstawą do korzystania z systemu ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym. Potwierdzeniem posiadania orzeczenia jest legitymacja osoby niepełnosprawnej. Organem uprawnionym do jej wydania jest starosta. Legitymację wydaje się na wniosek osoby zainteresowanej lub przedstawiciela ustawowego dziecka. Na wniosek wyżej wymienionych osób w legitymacji wpisuje się symbol przyczyny niepełnosprawności.

Tabela nr 24. Liczba wydanych legitymacji.

L.p.	Wyszczególnienie	Lata			
		2006	2007	2008	2009
1.	Legitymacje wydane osobom przed 16 rokiem życia na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności	43	58	47	37
2.	Legitymacje wydane osobom po 16 roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	64	74	92	110
3.	Legitymacje wydane na podstawie orzeczeń wydanych przez organy rentowe (KIZ, ZUS, KRUS, MON,	10	6	18	14

MSWiA) w związku z brzmieniem art. 5 i 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych				
OGÓŁEM:	117	138	157	161

Źródło: Opracowania Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Makowie Mazowieckim.

Z analizy tabeli wynika, że liczba wydanych legitymacji rośnie z roku na rok, i tak w roku 2009 w stosunku do roku 2006 mamy wzrost wydanych legitymacji o 37,6%. Wnioskując można stwierdzić, że coraz więcej osób niepełnosprawnych korzysta ze swoich przywilejów do korzystania z ulg i dodatkowych uprawnień.

W ramach zadań własnych PCPR w Makowie Mazowieckim realizuje zadania wynikające z ustawy z dn. 27.08.97 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, korzystając ze środków PFRON.

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych jest funduszem celowym, którego środki przeznaczone są na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Środki PFRON przeznaczone są między innymi na:

- rekompensatę pracodawcom podwyższonych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych (w postaci dofinansowania do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych oraz refundacji składek ubezpieczeń społecznych),

- refundację składek na ubezpieczenia społeczne dla osób niepełnosprawnych,
- prowadzących działalność gospodarczą oraz niepełnosprawnych rolników i ich domowników,
- przystosowanie i wyposażenie nowych i istniejących miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- pomoc dla osób niepełnosprawnych, które rozpoczynają działalność
- gospodarczą/rolniczą lub tworzą spółdzielnie socjalne,
- wsparcie imprez sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych osób niepełnosprawnych,
- turnusy rehabilitacyjne,
- tworzenie warsztatów terapii zajęciowej i zakładów aktywności zawodowej,
- zaopatrzenie osób indywidualnych w sprzęt rehabilitacyjny o ortopedyczny oraz środki pomocnicze,
- likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych,
- wsparcie edukacji osób niepełnosprawnych, w tym szkoleń i doskonalenia zawodowego,
- wsparcie organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- programy PFRON, adresowane przede wszystkim do osób indywidualnych, organizacji pozarządowych i jednostek administracji i samorządu (STUDENT, PEGAZ, KOMPUTER DLA HOMERA i in.),
- współfinansowanie projektów wspieranych ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

Tabela nr 25. Zakres i rozmiar świadczeń lub pomocy udzielonej przez samorząd powiatu makowskiego, ze środków PFRON, osobom niepełnosprawnym na przestrzeni lat 2006 - 2009

Zakres i rozmiar świadczeń lub pomocy udzielanej przez samorząd powiatowy ze środków PFRON osobom niepełnosprawnym									
Lp.	Rodzaj świadczeń lub pomocy	ROK							
		2006		2007		2008		2009	
		Liczba świadczeń	Wydatki finansowane	Liczba świadczeń	Wydatki finansowane	Liczba świadczeń	Wydatki finansowane	Liczba świadczeń	Wydatki finansowane
I	Rehabilitacja zawodowa								
1	Zwrot kosztów poniesionych w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia asystenta (art. 26)	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych (art. 40)	0	0	1	5 635	1	3 117	1	30
3	Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych (art. 41)	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Dofinansowanie do wysokości 50% oprocentowania kredytu bankowego (art. 13)	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Finansowanie wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych (art. 35 a ust.1 pkt 6a)	0	0	0	0	0	0	0	0

6	Udzielanie pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej – po zmianie – przyznawanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej (art. 12)	1	38 000	0	0	0	0	0	0
---	--	---	--------	---	---	---	---	---	---

II	Rehabilitacja społeczna								
1	Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	94	56 344	137	86 526	169	116 770	160	106 475
2	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	45	160 879	16	145 646	24	206 620	18	88 022
3	Dofinansowanie sportu , kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny , przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	258	211 882	249	225 283	242	225 854	213	166 810

Źródło: Opracowania własne PCPR

Analizując powyższą tabelę, stwierdzić można :

- 1) na rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych udzielana jest bardzo niska liczba świadczeń. Wydatki finansowe w tym zakresie spadają z roku na rok. W roku 2006 była to kwota 38 000 zł, natomiast w roku 2009 – 30 zł. Jest to spadek wydatków finansowych w stosunku do roku 2006 o 99,92%;
- 2) w roku 2006 w ramach rehabilitacji zawodowej, tylko jedna osoba skorzystała z udzielenia pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w kwocie 38 000 zł;
- 3) w latach kolejnych 2007 – 2009, również po jednej osobie skorzystały w ramach rehabilitacji zawodowej, ze sfinansowania kosztów szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych, była to kwota 8 782 zł;
- 4) w latach 2006 – 2009, dużo większa liczba osób niepełnosprawnych korzystała z rehabilitacji społecznej, było to 1625 osób;
- 5) najwięcej osób korzystało z dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, było to 59,2% wszystkich osób korzystających z rehabilitacji społecznej;
- 6) na drugim miejscu wyróżnia się dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, z tej formy pomocy skorzystało 34,5% osób;
- 7) w ramach rehabilitacji społecznej ani jedna osoba nie skorzystała z dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Makowie Mazowieckim.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Makowie Mazowieckim utworzony został Uchwałą Rady Powiatu w Makowie Mazowieckim Nr XXXIX/245/06 z dnia 29 sierpnia 2006 r. W związku z tym ŚDS jest jednostką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Makowie Mazowieckim. Dlatego też Dom Samopomocy obejmuje swoją działalnością osoby niepełnosprawne mieszkające na terenie całego powiatu.

Środowiskowy Dom Samopomocy działa na podstawie:

1. Ustawy o Pomocy Społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz.593 z późn. zm.),
2. Ustawy o Ochronie Zdrowia Psychicznego z dnia 19.08.1994 r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.),
3. Ustawy o Samorządzie Powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 z późn. zm.),
4. Ustawy o Pracownikach Samorządowych z dnia 22 marca 1990 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1593 z późn. zm.).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Makowie Mazowieckim otacza dzienną opieką osoby z zaburzeniami psychicznymi powyżej 18 roku życia, zgodnie z art.3 Ustawy o Ochronie Zdrowia Psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r., która definiuje osobę z zaburzeniami psychicznymi jako:

- osoby chore psychicznie,
- osoby niepełnosprawne intelektualnie - upośledzone umysłowo w stopniu znacznym, umiarkowanym bądź lekkim (gdy osoba ma sprzężone zaburzenie), przy tym mające poważne trudności w życiu codziennym,
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

Uczestnikami Domu, zgodnie z tym, co mówi Ustawa, są osoby, które mają poważne trudności

w życiu codziennym. Z uwagi na swoją chorobę mają problemy w kształtowaniu podstawowych umiejętności społecznych, w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, komunikowaniu się z otoczeniem, a niekiedy w wykonywaniu podstawowych czynności samoobsługowych. Podstawą działania ŚDS jest organizowanie i prowadzenie terapii zajęciowej. Uczestnicy zajęć kierowani są do ŚDS, na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim.

Celem Domu jest stworzenie osobom zakwalifikowanym, systemu wsparcia społecznego poprzez zaspokojenie ich potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, społecznych, ukierunkowanych na podtrzymanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

Podstawowa działalność skierowana jest na zapobieganie izolacji społecznej osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo poprzez stwarzanie warunków sprzyjających integracji wewnętrznej – z samym sobą i zewnętrznej ze środowiskiem, na pomoc w zakresie edukacji i rozwiązywania problemów dnia codziennego, na udzielanie wsparcia psychicznego, przełamywanie barier we wzajemnych kontaktach osób chorych psychicznie i upośledzonych umysłowo z różnymi osobami z najbliższego otoczenia.

Dom przeznaczony jest dla 30 osób. Organizacja Domu dostosowana jest do zadań realizowanych w programie wspierająco – rehabilitacyjnym, pięć dni w tygodniu od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00-16:00. Środowiskowy Dom Samopomocy zajmuje pomieszczenia w dolnej kondygnacji jednego skrzydła internatu Zespołu Szkół przy ul. Mickiewicza37.

Do dyspozycji Domu są 4 sale zajęciowe tj.:

- pracownia plastyczno - ceramiczna, która wyposażona jest w sprzęt niezbędny do prowadzenia terapii (krzesła, stoły, szafki, koło garncarskie, piec do wypalania ceramiki, formy do odlewów gipsowych)
- pracownia krawiecko - techniczna, wyposażona w dwie elektryczne maszyny do szycia, żelazko, deskę do prasowania, over lock, warsztat stolarski z narzędziami do obróbki drewna, szafy na materiały krawieckie oraz szafka narzędziowa,

- pracownia gastronomiczna - wyposażona jest w sprzęt gospodarstwa domowego (stół, kuchenka gazowa z piekarnikiem, mikser, robot kuchenny, itp.) pracownia ta pełni również funkcję jadalni,
- świetlica - w której znajduje się sprzęt RTV, stół, krzesła biblioteczka na prasę i książki, kanapa,
- pracownia edukacyjno – teatralna,
- kącik komputerowy - wyposażony jest w jeden komputer z dostępem do internetu oraz dwie drukarki atramentowe.

W Domu znajduje się łazienka z prysznicem i pralką automatyczną służące do treningu samoobsługi (kąpiel, pranie). Do dyspozycji uczestników są dwie łazienki w tym jedna przystosowana do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Na potrzeby administracyjne przeznaczone są dwa pomieszczenia: pokój kierownika oraz sekretariat.

Poradnia Rodzinna przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim.

Poradnia Rodzinna działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim istnieje od 6 lat. Przez wszystkie lata działalności służy profesjonalną pomocą mieszkańcom całego powiatu makowskiego.

Placówka jest czynna codziennie od poniedziałku do piątku, w godzinach od 8⁰⁰ do 16⁰⁰. Dodatkowo w poniedziałki dyżurujący do godz. 18.00 terapeuta udziela porad z zakresu leczenia uzależnień. Kadre Poradni stanowią pracownicy i wolontariusze.

Tabela nr 26. Kadra Poradni Rodzinnej.

Specjalista	Wymiar czasu pracy
Terapeuta rodzinny	Pon.- Pt. od 8. ⁰⁰ – 16 ⁰⁰
Terapeuta uzależnień	Pon.- Pt. od 8. ⁰⁰ – 16 ⁰⁰
Prawnik	Pon.- Pt. od 8. ⁰⁰ – 16 ⁰⁰
Pedagog	20 godz. tygodniowo (1/2 etatu)
Specjalista ds. przemocy	5 godz. tygodniowo (w każdy poniedziałek, w ramach oddelegowania z jednostki macierzystej)

Psycholog	2 godz. tygodniowo (w każdą środę, wolontariat)
Policjant	pierwszy wtorek miesiąca
Pracownik socjalny	w zależności od potrzeb

Źródło: Opracowania własne Poradni Rodzinnej.

Poradnia Rodzinna działająca przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Makowie Mazowieckim świadczy następujące usługi:

- doradztwo – konsultacje indywidualne dla członków rodzin dysfunkcyjnych,
- pomoc terapeutyczna – kontakt indywidualny: wsparcie, diagnozę, zajęcia grupowe dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy,
- psychoedukację – prowadzenie zajęć z zakresu uzależnień i przemocy,
- reedukację,
- poradnictwo prawne,
- profilaktykę – spotkania z uczniami szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- szkolenia kadry pomocy społecznej i oświaty z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy i zdrowia,
- przy współpracy z Policją realizuje zadania mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie,
- co roku uczestniczy we wspólnej akcji „Niebieski tydzień”.

Tabela nr 27. Liczba osób, oraz udzielonych porad w Poradni Rodzinnej przy PCPR w latach 2008 – 2009

L.p.	Miasto/ Gmina	2008		2009	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1.	Maków Mazowiecki	586	1884	570	1796
2.	Czerwonka	79	216	96	373
3.	Karniewo	159	477	91	217
4.	Krasnosielec	79	253	49	103
5.	Młynarze	10	30	1	1
6.	Ploniewy	199	940	175	521
7.	Różan	65	139	54	182
8.	Rzewnie	22	24	24	47
9.	Sypniewo	68	312	86	338
10.	Szelków	35	73	44	123
RAZEM		1302	4348	1190	3701

Źródło: Opracowania własne Poradni Rodzinnej.

Jak wynika z powyższej tabeli, przez ostatnie dwa lata liczba osób korzystających z pomocy specjalistów jak i liczba udzielonych porad utrzymują się na zbliżonym poziomie. Widać również, iż wielu beneficjentów korzysta z porad kilka razy lub długofalowo, stąd można statystycznie wyliczyć, iż w latach 2008 i 2009 – na jedną osobę przypadły 3 porady.

EDUKACJA.

Na terenie powiatu makowskiego wg danych statystycznych na dzień 31.12.2009 było 11708 dzieci w wieku do 19 roku życia.

Przedszkola.

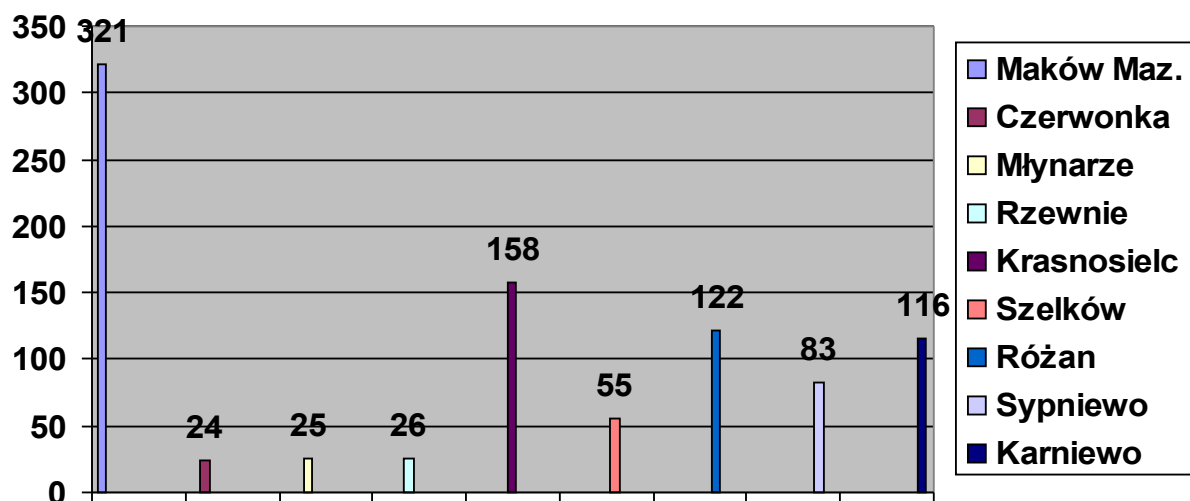
Na terenie powiatu makowskiego w roku szkolnym **2007/2008** funkcjonowało 12 przedszkoli publicznych. Z czego 8 na terenie gmin, a 4 na terenie miast: Różan i Maków Mazowiecki. Edukacją przedszkolną objęto 730 dzieci w tym 5 osób niepełnosprawnych i 5 osób z orzeczeniami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. Liczba nauczycieli pracujących w przedszkolach to 79 osób. Baza lokalowa przedszkoli to 37 sal. Przedszkola dysponowały 11 komputerami dla nauczycieli oraz 10 komputerami dla dzieci.

W roku szkolnym **2008/2009** liczba przedszkoli nie zmieniła się. Natomiast zwiększyła się liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną - 962 dzieci z czego 4 osoby niepełnosprawne i 5 osób z orzeczeniami Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej. Zmniejszyła się liczba nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach do 78. Przedszkola dysponowały 15 komputerami dla nauczycieli i 12 komputerami dla dzieci. Baza lokalowa przedszkoli to 42 sale.

(Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z gmin i miasta.)

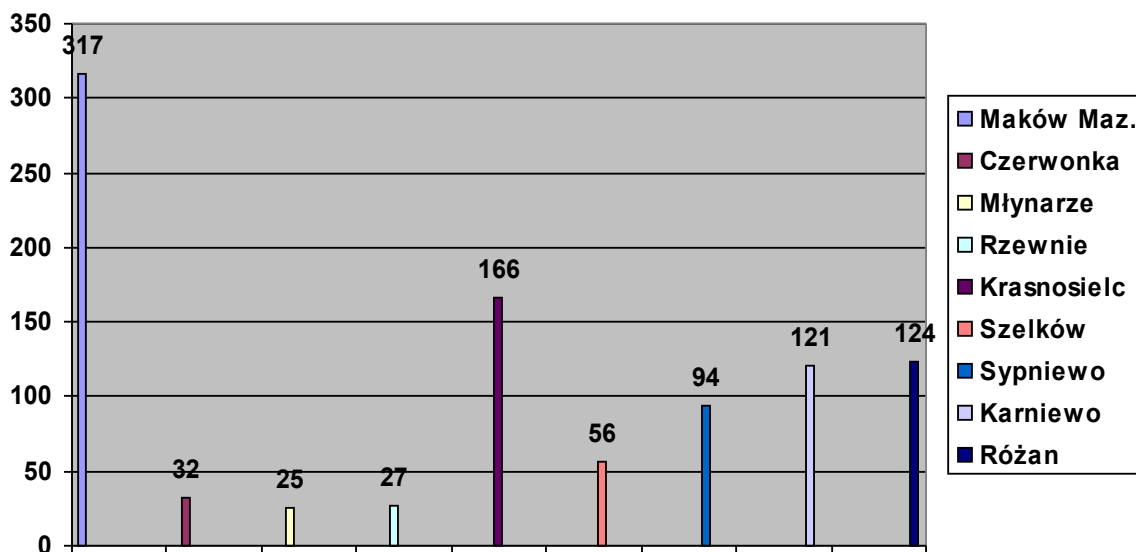
Liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie powiatu makowskiego w latach szkolnych 2007/2008 oraz 2008/2009 przedstawiają poniższe wykresy:

Wykres nr 4. Liczba dzieci w przedszkolach w powiecie makowskim w roku szkolnym 2007/2008.

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z gmin i miasta.

Wykres nr 5. Liczba dzieci w przedszkolach w powiecie makowskim w roku szkolnym 2008/2009.

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z gmin i miasta.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, iż:

- zwiększyła się liczba dzieci uczęszczających do przedszkola z 730 na 962, jest to wzrost o 31,8% w stosunku do roku poprzedniego,
- największa liczba dzieci uczęszcza do przedszkoli w Makowie Mazowieckim, wynika to z faktu posiadania przez miasto trzech placówek przedszkolnych,
- na drugim miejscu pod względem ilości dzieci jest gmina Krasnosielc,
- najmniej dzieci objętych edukacją przedszkolną jest w gminach: Czerwonka, Młynarze i Rzewnie, w tych gminach prowadzone są tylko oddziały „0” przy szkołach.

Pobyt dziecka w przedszkolu ma niewątpliwie korzystny wpływ na jego rozwój. Jednak liczba miejsc w przedszkolach jest zbyt mała, by z tego przywileju mogli skorzystać wszyscy zainteresowani rodzice. Często grupy przedszkolne są bardzo liczne. Także pomieszczenia w których przebywają dzieci nie są pod względem wielkości przygotowane na tak duże grupy.

Szkoły Podstawowe.

Tabela nr 28. Szkoły Podstawowe na terenie Powiatu makowskiego w roku szkolnym 2009/2010.

Miasta/ Gminy	Liczba szkół	Liczba uczniów		Orzeczenia Psychologiczno pedagogicznej	Poradni –	Liczba komputerów		Liczba nauczycieli	Liczba sal lekcyjnych
		ogółem	niepełnosprawnych			Nauczyciele	Uczniowie		
Sypniewo	2	239	2	4		6	30	30	13
Czerwonka	1	80	-	5		20	20	11	6
Płoniawy	7	390	12	12		15	82	75	43
Maków Maz.	2	815	9	6		14	29	65	27
Młynarze	1	114	3	3		2	24	16	7
Rzewnie	4	201	5	5		12	33	42	24
Szelków	2	180	4	6		0	30	15	9
Krasnosielc	4	460	4	4		6	74	58	27
Różan	2	277	4	4		4	32	29	14
Karniewo	3	373	6	6		18	52	57	23
Ogółem	28	3129	49	55		97	406	398	193

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z gmin i miasta.

W roku szkolnym 2009/ 2010 na terenie powiatu makowskiego funkcjonuje 28 szkół podstawowych. Ogólna liczba osób uczących się w tych placówkach wynosi 3129 osób, w tym 49 uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności, co stanowi 1,6% ogółu. Nauka w szkole podstawowej jest [obowiązkowa](#). Dziecko może iść do szkoły podstawowej w wieku 6 albo 7 lat. Czas nauki został podzielony na dwa etapy. Pierwsze trzy lata (pierwszy etap edukacyjny – klasy I - III) nazywany jest potocznie nauczaniem początkowym lub [kształceniem zintegrowanym](#). Zajęcia najczęściej prowadzone są przez jednego nauczyciela, pełniącego jednocześnie funkcję wychowawcy. W trakcie kolejnych trzech lat (drugi etap edukacyjny – klasy IV-VI) zajęcia prowadzą nauczyciele danych przedmiotów. Uczniowie uczęszczają na następujące zajęcia edukacyjne: [język polski](#), [język obcy nowożytny](#), [matematyka](#), [historia](#) i [społeczeństwo](#), [przyroda](#), [technika](#), [plastyka](#), [muzyka](#), [informatyka](#), [wychowanie fizyczne](#), [religia](#) (uczniowie uczęszczają na zajęcia na wniosek rodziców lub [opiekunów prawnych](#)) lub [etyka](#), [wychowanie do życia w rodzinie](#) (uczniowie uczęszczają na zajęcia za zgodą rodziców lub [opiekunów prawnych](#)).

Dyrektor szkoły może podjąć decyzję o wprowadzeniu dodatkowych zajęć edukacyjnych dla uczniów klas I-III (np. język obcy nowożytny, informatyka) oraz IV-VI, dla których nie ustalono [podstawy programowej](#). Dla uczniów klas IV-VI możliwe jest również wprowadzenie dodatkowego nowożytnego języka obcego, pod warunkiem zagwarantowania wymiaru godzin umożliwiającego realizację podstawy programowej. Na realizację ww. zajęć dyrektor szkoły przeznacza tzw. godziny do dyspozycji dyrektora szkoły lub godziny dodane przez organ prowadzący szkołę. Od 1 września 2006 roku w wielu szkołach podstawowych został wprowadzony język angielski na pierwszym etapie edukacyjnym (klasy I-III) w wymiarze 2 godzin zajęć tygodniowo. Zajęcia te są finansowane przez organy prowadzące szkoły z przekazywanych specjalnie na ten cel środków z budżetu państwa.

We wszystkich szkołach podstawowych obowiązują te same podstawowe zasady:

- realizowane są [programy nauczania](#) uwzględniające [podstawę programową](#),
- realizowane są zajęcia edukacyjne w wymiarze nie niższym niż wymiar obowiązkowych [zajęć edukacyjnych](#) określony w [ramowym planie nauczania](#),
- stosuje się odpowiednie zasady [klasyfikowania](#) i promowania uczniów oraz przeprowadzania sprawdzianu organizowanego przez Centralną Komisję Egzaminacyjną w klasie szóstej,
- prowadzi się dokumentację przebiegu nauczania,
- zatrudnia się [nauczycieli](#) obowiązkowych zajęć edukacyjnych, posiadający odpowiednie kwalifikacje.

Gimnazja.

Tabela nr 29. Gimnazja w roku 2009/2010

Miasta/ Gminy	Liczba szkół	Liczba uczniów		Orzeczenia Psychologiczno Pedagogicznej	Poradni –	Liczba komputerów		Liczba nauczycieli	Liczba sal lekcyjnych
		ogółem	niepełnosprawnych			Nauczyciele	Uczniowie		
Sypniewo	2	142	2	2		5	24	15	8
Karniewo	1	203	5	5		6	33	22	7
Różan	1	143	2	4		8	13	19	9
Krasnosielc	1	269	10	8		2	28	29	9
Szelków	1	98	-	-		3	19	11	5
Rzewnie	1	115	1	2		2	10	14	5
Młynarze	1	77	-	3		2	11	9	4
Maków Maz.	2	488	13	6		9	25	44	17
Płoniawy	2	256	8	8		10	29	34	12
Czerwonka	1	128	4	4		4	14	16	6
Ogółem	13	1919	45	42		51	206	213	82

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z gmin i miasta.

Na terenie powiatu funkcjonuje 13 gimnazjów. W roku szkolnym 2009/2010 objętych nauką zostało 1919 uczniów, w tym 45 niepełnosprawnych. W gimnazjach zatrudnionych jest 213 nauczycieli.

Gimnazja w polskim systemie oświaty pojawiły się ponownie od dnia 1 września [1999](#) r. Od tego roku gimnazjum to drugi, obowiązkowy poziom kształcenia w [Polsce](#). Uczęszcza do niego młodzież w wieku 13-16 lat. Nauka w gimnazjum trwa 3 lata i kończy się ogólnopolskim [egzaminem](#), od którego wyników w dużej mierze zależy wybór kolejnej szkoły. Po zakończeniu etapu kształcenia w gimnazjum uczeń otrzymuje [wykształcenie podstawowe](#). Coraz częściej jednak mówi się po zakończeniu gimnazjum o nowej gałęzi, [wykształceniu gimnazjalnym](#) jednakże to dalej jest nauczanie podstawowe, obowiązkowe dla każdego młodego człowieka.

Szkoły ponadgimnazjalne.

Tabela nr 30. Szkoły ponadgimnazjalne w roku 2009/2010.

Miejscowość	Typ szkoły	Liczba szkół	Liczba uczniów		Orzeczenie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej	Liczba komputerów		Liczba nauczycieli	Liczba oddziałów
			ogółem	niepełnosprawnych		Nauczyciele	Uczniowie		
1. Liceum Ogólnokształcące Nr I im. Marii Skłodowskiej Curie w Makowie Maz. ul. Kopernika 6 06-200 Maków Maz.	Liceum Ogólnokształcące	1	494	14	0	15	25	35	16
2. Zespół Szkół im. Żołnierzy Armii Krajowej w Makowie Maz. ul. Mickiewicza 39A 06-200 Maków Maz.	Liceum Profilowane	1	228	1	1	3	68	65	8
	Liceum Ogólnokształcące Nr II		164	0	0				6
	Technikum		272	0	0				11
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa		206	2	2				8
3. Specjalny Ośrodek Szkolno -Wychowawczy im. ks. Jana Twardowskiego w Makowie Maz. ul. Mickiewicza 39A 06-200 Maków Maz.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1	27	27	27	1	9	3	3
	Publiczna Szkoła Przysposabiająca do Pracy		27	27	27	1	9	4	4
4. Publiczne Gimnazjum przy Ośrodku Szkolenia i Wychowania w Jaciążku z siedzibą	Gimnazjum	1	33	0	33	1	6	9	33

w Makowie Maz. ul. Mickiewicza 39 06-200 Maków Maz.									
5. Zespół Szkół w Róźnie ul. Warszawska 42 06-230 Różan	Technikum	1	149	0	0	15	45	35	7
	Liceum Ogólnokształcące		110	0	0				4
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa		38	0	2				2
6. Zespół Szkół im. T. Kościuszki w Krasnosielcu ul Sadowa 6 06-216 Krasnosielc	Liceum Ogólnokształcące	1	85	0	0	3	21	17	3
	Liceum Profilowane		19	0	0				1
	Technikum Agrobiznesu		56	0	0				2
Ogółem	—	6	1908	71	92	38	174	168	108

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z gmin i miasta.

W powiecie makowskim funkcjonuje pięć szkół ponadgimnazjalnych, w tym cztery szkoły średnie i jedna szkoła zawodowa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym. Wśród szkół średnich posiadamy trzy zespoły szkół oraz liceum ogólnokształcące jako szkoła samodzielna.

Szkoły posiadają szeroką ofertę edukacyjną, starają się wychodzić naprzeciw oczekiwaniom uczniów i rodziców. Szkoły dbają o swój dobry wizerunek, efektywną pracę przynoszącą wymierne wyniki zarówno w sferze dydaktycznej, jak i wychowawczej.

W powiecie makowskim funkcjonują również szkoły dla dorosłych. Są to:

- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych,
- Uzupełniające Technikum dla Dorosłych (na podbudowie gimnazjum),
- Uzupełniające Technikum dla Dorosłych (na podbudowie Zasadniczej Szkoły Zawodowej).

Oferta dla osób dorosłych dostępna jest w Zespole Szkół w Makowie Mazowieckim oraz w Zespole Szkół w Róźnie.

Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Makowie Mazowieckim.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Makowie Maz. umożliwia realizację obowiązku szkolnego dzieciom niepełnosprawnym intelektualnie. Prowadzi również [wczesne wspomaganie rozwoju](#), klasę terapeutyczną dla dzieci głuchych oraz terapię dzieci autystycznych. Podopieczni to osoby w wieku od siedmiu do dwudziestu lat.

Uczniowie rozwijają swoje umiejętności pod opieką wykwalifikowanych pedagogów. Kadra SOSZW to wyspecjalizowani nauczyciele i wychowawcy, którzy ciągle doskonalą swoje umiejętności zawodowe. Posiadają ukończone studia wyższe i podyplomowe przygotowujące do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi intelektualnie.

O właściwe funkcjonowanie i zdrowie podopiecznych dba także psycholog, pedagog i [pielęgniarka](#). Zapewniona jest również pomoc rehabilitacyjna. Do dyspozycji podopiecznych oddane są nowocześnie [wyposażone klasy i pracownie](#). Placówka posiada własny internat mieszczący się w tym samym budynku, co szkoła. Uczniowie szkół zawodowych zdobywają umiejętności praktyczne w Centrum Kształcenia Praktycznego, które znajduje się tuż obok Ośrodka.

W skład Ośrodka wchodzi:

- Szkoła Podstawowa Specjalna,
- Publiczne Gimnazjum Specjalne, (również dla niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym),
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna o kierunkach:
 - kucharz małej gastronomii,
 - mechanik pojazdów samochodowych,
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy, (przeznaczona dla niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym).

Tabela nr 31. Liczba uczniów Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Makowie Maz. w roku 2009/2010

Lp.	Typ szkoły	Liczba uczniów	Stopień niepełnosprawności intelektualnej	Liczba uczniów ogółem	Liczba nauczycieli
1.	Szkoła Podstawowa Specjalna	9	Lekki	29	10
		17	Umiarkowany i znaczny		
		3	Głęboki		
2.	Gimnazjum Specjalne	19	Lekki	36	6
		17	Umiarkowany i znaczny		
		0	Głęboki		
3.	Szkoła Zawodowa Specjalna	27	Lekki	27	5
		0	Umiarkowany i znaczny		
		0	Głęboki		

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Ośrodka szkolno – wychowawczego w Makowie Maz.

Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Makowie Mazowieckim.

Zapewnianie pomocy psychologiczno-pedagogicznej od dnia 01.01.1999 roku jest zadaniem własnym powiatu i w naszym powiecie jest ono realizowane przez Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Makowie Mazowieckim.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna jest placówką oświatową, ogólnodostępną. Służy pomocą w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych i wychowawczych dzieci i młodzieży. Głównym celem jest wspomaganie rozwoju i efektywnego uczenia się, pomoc uczniom w wyborze zawodu i kierunku dalszego kształcenia oraz udzielanie dzieciom i młodzieży ich rodzicom, opiekunom, nauczycielom różnych form pomocy psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej. Korzystanie z pomocy poradni nie wymaga skierowania i jest bezpłatne.

Pracownicy zatrudnieni w Poradni w Makowie Maz. mają wieloletnie doświadczenie zawodowe, szeroką wiedzę oraz są zainteresowani niesieniem pomocy i wsparcia osobom potrzebującym.

Poradnia oferuje pomoc w zakresie:

Terapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej:

- 1) pedagogicznej dla dzieci z trudnościami w czytaniu, pisaniu i liczeniu,
- 2) psychologicznej w zakresie problemów osobistych, emocjonalnych i innych trudności,
- 3) logopedycznej dla dzieci z wadami wymowy,
- 4) terapia dzieci jękających się,
- 5) warsztaty profilaktyczno - wychowawcze dla dzieci klas I – III,
- 6) zajęcia grupowe z młodzieżą dotyczące planowania kariery zawodowej,
- 7) działania profilaktyczne uzależnień oraz promocji zdrowia,
- 8) aktywne formy pracy z grupą i integracyjno - adaptacyjne, antystresowe.

Diagnozy psychologicznej i logopedycznej:

- 1) określenia dojrzałości szkolnej,
- 2) trudności w nauce,
- 3) zaburzeń rozwoju psychoruchowego,
- 4) problemów emocjonalno - społecznych,
- 5) oceny poziomu rozwoju mowy i umiejętności komunikacyjnych.

Doradztwa i konsultacji:

- 1) dla rodziców, młodzieży, nauczycieli w zakresie problemów wychowawczych, osobistych, trudności nauce, wyboru zawodu,
- 2) wykłady, pogadanki, warsztaty dla rad pedagogicznych i rodziców,

- 3) udostępnienie materiałów metodycznych, opracowanych ćwiczeń do pracy z dzieckiem w domu i w szkole,
- 4) konsultacje dla rodziców, którzy mają wątpliwości, czy mowa dziecka rozwija się prawidłowo.

Szczegółowe dane z działalności poradni w roku 2009/2010 przedstawiają poniższe tabele:

Tabela nr 32. Działalność diagnostyczna Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Makowie Maz. w 2009/2010 r.

Lp.	Rodzaje diagnoz	Dzieci do 3 roku życia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie gimnazjów	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem
1.	Psychologiczna	14	59	76	27	2	178
2.	Pedagogiczna	6	512	74	17	-	608
3.	Logopedyczna	15	409	9	2	-	435
4.	Łącznie	34	980	159	46	2	1221

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Makowie Maz.

Tabela nr 33. Pomoc udzielona nauczycielom, rodzicom i wychowawcom w 2009/2010 r. przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Makowie Maz.

Lp.	Formy pomocy	Pedagodzy i psycholodzy	Nauczyciele (w tym wychowawcy klas)	Rodzice	Wychowawcy placówek	Inni	Ogółem
1.	Treningi (liczba osób)	-	-	-	-	-	-
2.	Warsztaty (liczba osób)	-	34	8	-	-	42
3.	Terapia rodzin (liczba rodzin)	-	-	2	-	-	2
4.	Udział w radach pedagogicznych (liczba spotkań)	-	5	-	-	-	5
5.	Prelekcje, wykłady (liczba spotkań)	3	9	46	4	-	62
6.	Inne (liczba osób)	-	86	1603	12	16	1717
Łącznie		3	134	1659	16	16	1828

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Makowie Maz.

Tabela nr 34. Pomoc bezpośrednia udzielona dzieciom i młodzieży w 2009/2010 r. przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Makowie Maz..

Lp.	Formy pomocy	Dzieci do 3 roku życia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjów	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem
1.	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	-	7	41	2	-	-	50
2.	Terapia logopedyczna	5	67	65	1	1	-	139
3.	Psychoterapia	-	-	-	-	-	-	-
4.	Socjoterapia	-	-	-	-	-	-	-
5.	Zajęcia z uczniami zdolnymi	-	-	-	-	-	-	-
6.	Terapia dla zagrożonych uzależnieniami	-	-	-	-	-	-	-
7.	Zajęcia grupowe aktywizujące do wyboru kierunku kształcenia i zawodu	-	-	-	270	251	-	521
8.	Ćwiczenia rehabilitacyjne	-	-	-	-	-	-	-
9.	Inne formy pomocy indywidualnej	3	810	219	18	5	-	1055
10.	Inne formy pomocy grupowej	-	198	505	732	163	-	1598
11.	Indywidualne porady zawodowe na podstawie badań	-	-	-	-	-	-	-
12.	Indywidualne porady zawodowe bez badań	-	-	-	-	-	-	-
13.	Zajęcia psychoedukacyjne prowadzone w szkołach i placówkach	-	-	878	369	264	-	1511
14.	Porady bez badań	7	76	464	142	29	2	720
Łącznie		15	1158	2172	1534	713	2	5594

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Makowie Maz.

Tabela nr 35. Liczba wydanych orzeczeń w 2009/2010 r. przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Makowie Maz.

Lp.	Rodzaj wydanego orzeczenia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjów	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem
1	Niestyszących i słabo słyszących	-	-	-	-	-	-
2	Niewidomych i słabo widzących	-	2	-	-	-	2
3	Z niepełnosprawnością ruchową	1	-	-	-	-	1
4	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	-	12	-	-	-	12
5	Z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym	-	3	5	1	-	9
6	Z autyzmem	-	1	-	-	-	1
7	Z niepełnosprawnościami sprzężonymi	-	15	2	-	-	17
8	Zagrożonych niedostosowaniem społecznym	-	-	4	-	-	4
9	Niedostosowanych społecznie	-	-	-	-	-	-
10	Z zaburzeniami zachowania	-	-	-	-	-	-
11	Zagrożonych uzależnieniem	-	-	-	-	-	-
12	O potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych	-	2	-	-	-	2
13	O potrzebie indywidualnego nauczania	-	9	7	6	-	22
14	Odmowne	-	-	-	-	-	-
15	Uchylające	-	-	-	-	-	-
16	W wyniku odwołania do kuratora oświaty	-	-	-	-	-	-

17	Łącznie	1	44	18	7	-	70
----	----------------	---	----	----	---	---	----

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Makowie Maz.

Tabela nr 36. Liczba wydanych opinii w sprawach w 2009/2010 r. przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Makowie Maz.

Lp.	Opinia w sprawie	Dzieci do 3 roku życia	Dzieci w wieku przedszkolnym	Uczniowie szkół podstawowych	Uczniowie gimnazjów	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych	Młodzież nie ucząca się i nie pracująca	Ogółem
1.	Wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	-	3	-	-	-	-	3
2.	Wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej	-	-	-	-	-	-	-
3.	Odroczenia rozpoczęcia spełniana przez dziecko obowiązku szkolnego	-	7	-	-	-	-	7
4.	Promowania ucznia klasy I lub II szkoły podstawowej do klasy programowo wyższej również w ciągu roku szkolnego	-	-	-	-	-	-	-
5.	Pozostawienia ucznia z klasy I-III szkoły podstawowej na drugi rok w tej samej klasie	-	-	5	-	-	-	5
6.	Gotowości szkolnej dziecka spełniającego obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego poza przedszkolem albo oddziałem przedszkolnym	-	-	-	-	-	-	-
7.	Zwolnienia ucznia z nauki drugiego języka obcego	-	-	-	-	-	-	-
8.	Objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej	-	-	-	-	-	-	-
9.	Dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia	-	-	104	35	3	-	142
10.	Dostosowania warunków i formy sprawdzianu przeprowadzonego w	-	-	22	-	-	-	22

	ostatnim roku nauki w szkole podstawowej do indywidualnych potrzeb ucznia							
11.	Dostosowania warunków i formy egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości do indywidualnych potrzeb absolwenta	-	-	-	-	8	-	8
12.	Dostosowania warunków i formy egzaminu zawodowego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe do indywidualnych potrzeb ucznia	-	-	-	-	-	-	-
13.	Udzielenie zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki	-	-	-	-	2	-	2
14.	Przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy	-	-	-	2	-	-	2
15.	Pierwszeństwa w przyjęciu ucznia z problemami zdrowotnymi do szkoły ponadgimnazjalnej	-	-	-	-	-	-	-
16.	Zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu	-	-	-	-	-	-	-
17.	Braku przeciwwskazań do wykonywania przez dziecko pracy lub innych zajęć zarobkowych	-	-	-	-	-	-	-
18.	Objęcia dziecka pomocą psychologiczno - pedagogiczną w przedszkolu	-	23	-	-	-	-	23
19.	Objęcia dziecka pomocą psychologiczno - pedagogiczną w szkole lub placówce	-	-	145	38	11	-	194
20.	Inne opinie o przebadanych	5	32	46	9	3	-	95
Łącznie		5	65	322	84	27	-	483

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Makowie Maz.

Podsumowując tabele można stwierdzić iż:

- w roku szkolnym 2009/2010 wydano 1221 diagnoz (psychologicznych, pedagogicznych, logopedycznych) w tym najwięcej diagnoz wydano dzieciom przedszkolnym, co wiąże się z badaniem gotowości szkolnej, oraz pierwszymi badaniami logopedycznymi,
- wśród osób, które skorzystały z pomocy psychologiczno – pedagogicznej na pierwszym miejscu są rodzice, którym udzielono 1659 porad, co stanowi 90,7% wszystkich form pomocy osobom dorosłym,
- dzieciom i młodzieży udzielono 5594 różnych form pomocy, z których najwięcej uczestników pochodziło ze szkół podstawowych 38,8%, na drugim miejscu uczniowie gimnazjów 27,4%, na trzecim dzieci przedszkolne 24%. Najmniej osób korzystających z pomocy to młodzież nie ucząca się i nie pracująca 0,03%,
- w roku 2009/2010 poradnia wydała 70 orzeczeń oraz 483 opinie o uczniach.

OCHRONA ZDROWIA

Placówki działające na rzecz ochrony zdrowia w powiecie makowskim.

Największą placówką medyczną na terenie powiatu makowskiego jest Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Zespół Zakładów Lecznictwa Otwartego i Zamkniętego im. Duńskiego Czerwonego Krzyża w Makowie Mazowieckim.

Zakład działa w następujących sektorach: lecznictwo szpitalne, ambulatoryjne lecznictwo specjalistyczne, dializoterapia, pomoc doraźna, podstawowa opieka zdrowotna (Poradnia „K”).

Tabela nr 37. Liczba osób hospitalizowanych na poszczególnych oddziałach:

Oddziały	2008	2009
Oddział anestezjologii i intensywnej terapii	62	80
Oddział urazowo – ortopedyczny	1301	1272
Oddział nefrologiczny	1106	1184
Oddział wewnętrzny	2265	2309
Oddział chirurgiczny	1068	1136
Oddział położniczo – ginekologiczny	1165	1224
Oddział pediatryczny	751	712
Oddział rehabilitacyjny	276	285
SOR (hospitalizacja + przyjęcia ambulatoryjne)	62+8676	53+8089
Stacja dializ (ilość dializ)	12 863	13 595

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Makowie Maz.

Pomoc doraźna opiera się na zintegrowanym systemie ratownictwa medycznego składającym się w przypadku makowskiego powiatu z 3 zespołów wyjazdowych (2 karetki wyjazdowe typu „W” i 1 karetka reanimacyjna typu „R”, rozmieszczone w newralgicznych punktach powiatu) i Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.

W strukturach Zakładu działa też 32-lóżkowy Zakład Opiekuńczo-Leczniczy przeznaczony do leczenia osób w wieku podeszłym i niepełnosprawnych. Makowska stacja dializ jest jedną z największych na terenie Mazowsza, liczy bowiem 16 stanowisk dializacyjnych i 2 sale przeznaczone do leczenia dializami otrzewnowymi metodami ADO i CADO.

W ramach ambulatoryjnego leczenia szpitalnego w strukturach zakładu funkcjonują następujące 22 poradnie.

Tabela nr 38. Liczba osób przyjętych w poradniach specjalistycznych w latach 2008-2009.

Poradnie	2008	2009
Kardiologiczna	1476	1489
Logopedyczna	873	989

Gastroenterologiczna	508	559
Neurologiczna	1367	875
Onkologiczna	763	719
Laryngologiczna	4081	3669
Zdrowia psychicznego	1216	1260
Chirurgiczna	2959	3172
Diabetologiczna	345	340
Endokrynologiczna	1214	1671
Nefrologiczna	1470	1274
Neonatologiczna	198	144
Ortopedyczna	6336	6899
Gin.-Polożnicza	7477	6399
Reumatologiczna	136	67
Rehabilitacyjna	2663	2244
Neurologiczna dla dzieci	566	640
Medycyny pracy	310	311
Uzależnień	3370	2691
Dermatologiczna	2553	1508
Psychologiczna	688	538
Urologiczna	385	834

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Makowie Maz.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Zespół Zakładów Lecznictwa Otwartego i Zamkniętego im. Duńskiego Czerwonego Krzyża jest największym pracodawcą na terenie powiatu.

Tabela nr 39. Zatrudniony personel w SPZOZ – ZZ Maków Mazowiecki w latach 2008- 2009

Personel	2008	2009
Lekarze	64	65
Pielęgniarki	206	203
Położne	37	38
Farmaceuta	2	2
Technicy elektroradiologii	10	11
Psycholodzy	-	2
Fizjoterapeuta	-	1

Źródło: Opracowania własne PCPR na podstawie informacji z Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Makowie Maz.

Zakład świadczy usługi na najwyższym poziomie co potwierdzają liczne certyfikaty zewnętrznych systemów opiniujących. Warto wymienić akredytację Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia, certyfikaty ISO 9001:2000 i 14001, Mazowiecką Nagrodę Jakości, tytuł Szpitala Przyjaznego Dziecku i Srebrną Kartę Lidera Bezpieczeństwa Pracy.

Na terenie powiatu makowskiego w roku 2008 funkcjonowały 22 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, a 24 w roku 2009.

Opiekę paliatywną i długoterminową zapewnia Hospicjum Domowe Caritas Diecezji Płockiej.

Tabela nr 40. Osoby objęte opieką Hospicjum Domowego w latach 2008-2009

Lp.	Rok	Osoby objęto opieką paliatywną	Osoby objęte opieką długoterminową	Razem
1	2008	40	20	60
2	2009	50	20	70

Ogółem	90	40	130
---------------	----	----	-----

Źródło: Caritas Diecezji Płockiej w Makowie Maz.

RYNEK PRACY

Bezrobocie - rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia – na przestrzeni ostatnich lat stało się zarówno w Polsce, jak i w powiecie makowskim jednym z głównych problemów społecznych.

Bezrobocie jest jednym z największych zagrożeń o charakterze ekonomicznym i społecznym.

Wśród najbardziej groźnych skutków bezrobocia należy wymienić:

- zmniejszenie wpływów budżetowych,
- zahamowanie popytu i zubożenie rynku dóbr i usług, a co za tym idzie zmniejszenie obrotów atrakcyjności handlu,
- dewastację i destabilizację rynku pracy,
- emigrację kadr, zwłaszcza wysoko kwalifikowanej,

Wyszczególnienie			Bezrobotni zarejestrowani		Bezrobotni, którzy podjęli pracę		Bezrobotni zarejestrowani			
							ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
			w miesiącu sprawozdawczym				w końcu m-ca sprawozdawczego			
			razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
			1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	01		191	71	118	58	4217	1998	517	210
(w. 02+04)										
z tego osoby	poprzednio pracujące	02	127	49	77	42	2541	1182	477	209
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy dotychczas nie pracujące	03	0	0	2	1	14	5	3	0
		04	64	22	41	16	1676	816	40	1

Wybrane kategorie bezrobotnych (z ogółem)									
Zamieszkali na wsi	05	110	46	73	39	2984	1386	338	122
W tym posiadający gospodarstwo rolne	06	2	1	0	0	35	17	17	8
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	07	18	9	8	3	211	108	2	1
Cudzoziemcy	08	0	0	0	0	3	2	0	0
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z ogółem)									
Do 25 roku życia	09	75	37	41	19	1128	554	122	46
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	10	5	2	2	1	20	14	2	1
Długotrwale bezrobotne	11	130	47	70	34	2991	1455	61	26
Powyżej 50 roku życia	12	28	7	15	7	723	248	86	29
Bez kwalifikacji zawodowych	13	66	26	46	20	1614	756	148	65
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia	14	4	4	5	5	94	83	7	6
Niepelnosprawni	15	3	0	4	1	46	22	16	8

Tabela nr 42. Struktura i bilans bezrobotnych w miesiącu grudniu 2008 r.

Wyszczególnienie			Bezrobotni zarejestrowani		Bezrobotni, którzy podjęli pracę		Bezrobotni zarejestrowani				
							ogółem		w tym z prawem do zasiłku		
			w miesiącu sprawozdawczym					w końcu m-ca sprawozdawczego			
			razem		kobiety	razem		kobiety	razem		kobiety
			1	2	3	4	5	6	7	8	
Ogółem (w. 02+04)		01	446	245	102	51	3688	1736	575	250	
z tego osoby	poprzednio pracujące	02	191	85	57	27	2414	1118	540	250	
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	03	0	0	0	0	7	3	0	0	
	dotychczas nie pracujące	04	255	160	45	24	1274	618	35	0	
	Wybrane kategorie bezrobotnych (z ogółem)										
Zamieszkali na wsi		05	306	180	67	35	2586	1215	363	161	
W tym posiadający gospodarstwo rolne		06	2	1	2	1	38	20	14	8	
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		07	136	96	12	8	176	83	3	1	
Cudzoziemcy		08	0	0	1	0	2	2	0	0	

Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z ogółem)									
Do 25 roku życia	09	246	151	41	19	907	414	123	38
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	10	10	8	1	1	30	21	3	1
Długotrwale bezrobotne	11	161	81	53	25	2461	1197	40	16
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	12	-	13	-	14	-	424	-	5
Powyżej 50 roku życia	13	47	19	9	1	719	240	117	34
Bez kwalifikacji zawodowych	14	205	125	27	20	1411	660	186	90
Bez doświadczenia zawodowego	15	267	167	51	25	1459	701	38	0
Bez wykształcenia średniego	16	164	58	40	16	2264	878	321	108
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	17	16	16	3	2	130	116	16	16
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	18	2	0	0	0	24	0	4	0
Niepełnosprawni	19	10	5	0	0	61	24	13	4

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Makowie Maz.

Tabela nr 43. Struktura i bilans bezrobotnych w miesiącu grudniu 2009 r.

Wyszczególnienie			Bezrobotni zarejestrowani		Bezrobotni, którzy podjęli pracę		Bezrobotni zarejestrowani			
							ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
			w miesiącu sprawozdawczym				w końcu m-ca sprawozdawczego			
			razem		kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem
0			1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem (w. 02+04)		01	418	229	88	40	4313	1955	734	328
z tego osoby	poprzednio pracujące	02	234	114	62	29	2924	1326	725	328
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	03	1	1	0	0	8	3	1	0
	dotychczas nie pracujące	04	184	115	26	11	1389	629	9	0
Wybrane kategorie bezrobotnych (z ogółem)										
Zamieszkali na wsi		05	277	164	54	24	2912	1298	461	190
W tym posiadający		06	5	2	4	3	64	36	23	11

gospodarstwo rolne									
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	07	133	90	7	3	247	103	7	6
Cudzoziemcy	08	0	0	0	0	2	2	0	0
Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy (z ogółem)									
Do 25 roku życia	09	217	134	29	11	1096	466	129	57
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	10	11	7	0	0	38	22	4	3
Długotrwale bezrobotne	11	158	84	33	19	2637	1246	37	19
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	12	-	20	-	5	-	472	-	18
Powyżej 50 roku życia	13	48	16	11	5	836	306	140	57
Bez kwalifikacji zawodowych	14	208	126	39	21	1644	733	217	97
Bez doświadczenia zawodowego	15	213	134	32	15	1630	726	10	0
Bez wykształcenia średniego	16	155	57	35	10	2565	974	403	138
Samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	17	8	7	3	3	165	141	29	23
Które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	18	4	0	0	0	34	0	4	0
Niepełnosprawni	19	7	3	0	0	84	33	18	7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Makowie Maz.

Dane przedstawione w powyższych tabelach przedstawiają spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w roku 2008 w stosunku do roku 2007, jest to spadek o 14,3%. Natomiast w roku 2009 nastąpił wzrost osób zarejestrowanych o 16,9% w stosunku do roku 2008.

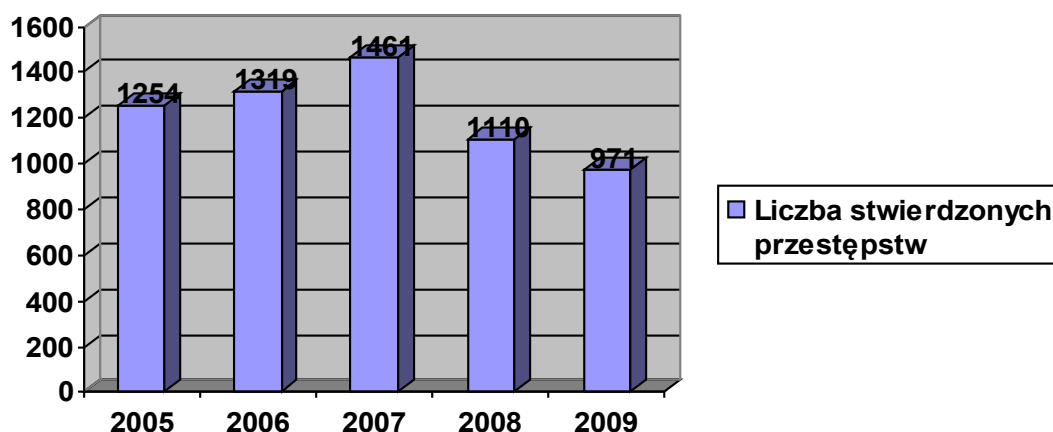
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Poczucie bezpieczeństwa to jedno z podstawowych praw każdego człowieka. Obowiązkiem państwa jest jego zapewnienie m.in. poprzez inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz przeciwdziałanie wszelkim zjawiskom kryminogennym. Przedsięwzięcia te wymagają szerokiego współdziałania administracji rządowej, samorządów i organizacji społecznych.

Czynniki wpływające na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatu to:

- przestępczość i demoralizacja nieletnich;
- zjawiska kryminogenne, chuligaństwo i wandalizm;
- alkoholizm i narkomania;
- przemoc w rodzinie;
- bezpieczeństwo w ruchu drogowym;
- bezpieczeństwo w ochronie przeciwpożarowej;
- bezpieczeństwo w działalności gospodarczej;
- ochrona dziedzictwa narodowego.

Wykres nr 6. Liczba stwierdzonych przestępstw na terenie powiatu makowskiego w latach 2005-2009.

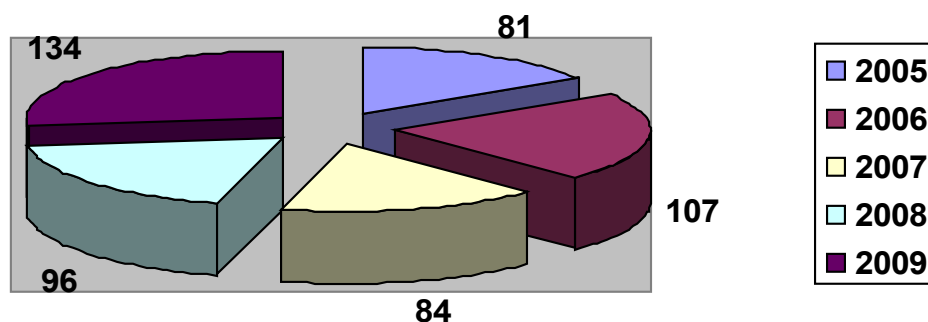
Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz.

Analizując wykres można stwierdzić, iż:

- najwyższą liczbę przestępstw odnotowano w roku 2007 – 1461.
- nastąpił spadek liczby przestępstw do 971 w roku 2009.

Ważnym obszarem wpływającym na bezpieczeństwo mieszkańców powiatu jest zjawisko przemocy w rodzinach. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Od 1 października 1998 roku w policji i pomocy społecznej działa "Niebieska Karta". Jest to procedura interwencji w sprawach przemocy domowej. Ułatwia rozpoznawanie i dokumentowanie takich przypadków i organizowanie pomocy w środowiskach lokalnych. "Niebieska karta" jest więc bardzo istotnym elementem w walce z przemocą w rodzinie. Dokumentuje sytuację, pokazuje skutki i stanowi ważny dowód w sprawie karnej o znęcanie się. Sprawca przemocy obecnie musi zdawać sobie sprawę, że zastraszanie ofiary, zmuszanie jej do wycofania zeznań nie uchroni go przed odpowiedzialnością. Pozostanie bogaty materiał dowodowy w postaci "Niebieskiej karty".

Wykres nr 7. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart.

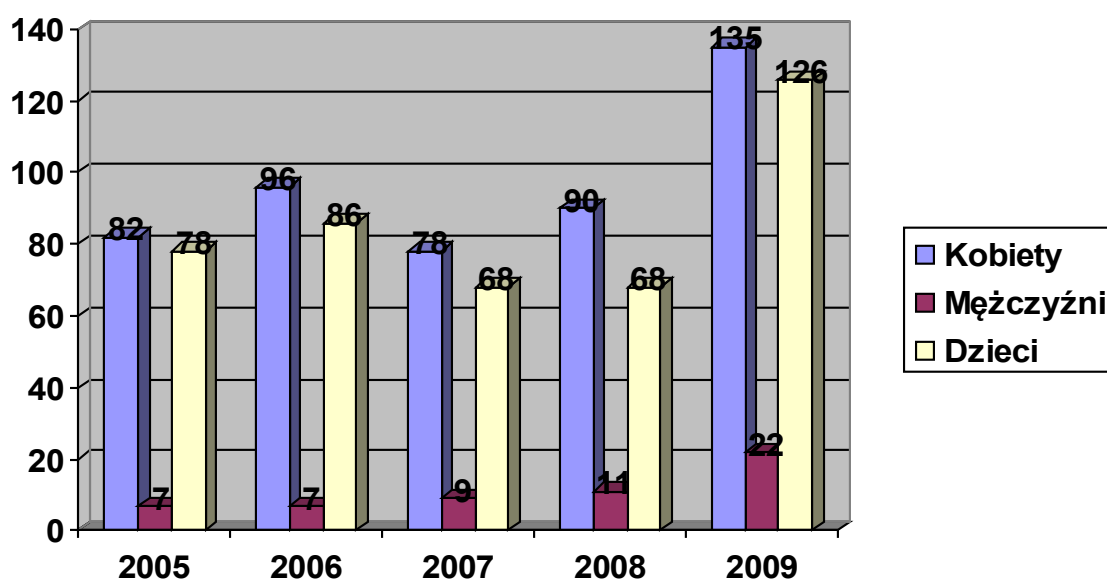
Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz.

Powyższe dane wskazują na znaczny wzrost liczby sporządzonych Niebieskich Kart.

W roku 2009 nastąpił wzrost założonych kart o 65,4%, w stosunku do roku 2005.

Ponad 95% ofiar przemocy w rodzinie to kobiety i dzieci. Co trzecia osoba w Polsce styka się z przemocą w rodzinie. Dane statystyczne z Powiatowej Komendy Policji w Makowie Mazowieckim potwierdzają ważność zjawiska.

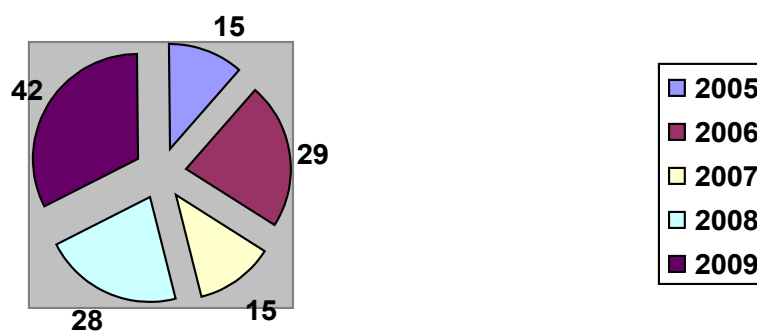
Wykres nr 8. Ofiary przemocy.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz.

Nietrzeźwy sprawca przemocy wobec bliskich powinien być bezwzględnie izolowany, ponieważ jego stan, a co za tym idzie zachowanie, może stanowić realne zagrożenie zdrowia i życia domowników. Policjant powinien zatrzymać sprawcę przemocy domowej.

Wykres nr 9. Zatrzymani do wytrzeźwienia w ramach Niebieskiej Karty.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz

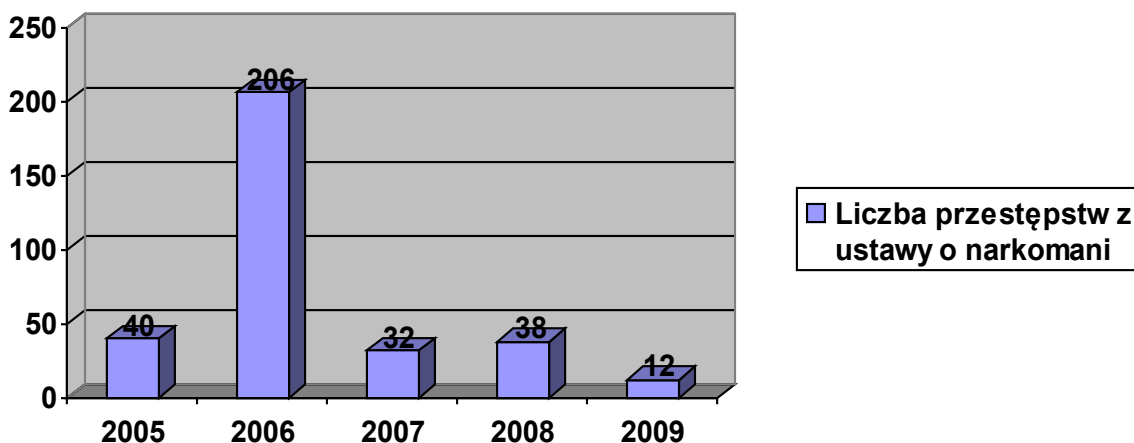
Tabela nr 44. Działania w ramach Niebieskiej Karty

Działania	2005	2006	2007	2008	2009
Ilość postępowań przygotowawczych wszczętych na podstawie NK	0	1	0	4	6
Wnioski przesłane do instytucji w ramach NK	2	15	16	24	104
Wnioski do GKRPA i MKRPA w ramach NK	35	48	49	40	48

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz

W ramach zadań wynikających z założenia Niebieskiej Karty, Policja podejmuje różnego rodzaju działania wykazane w powyższej tabeli. Zauważyć można duży wzrost wniosków przesłanych do instytucji wspomagających interwencję w rodzinach, co świadczy o rozwoju współpracy między instytucjami. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba wniosków przesłanych do Gminnych i Miejskich Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

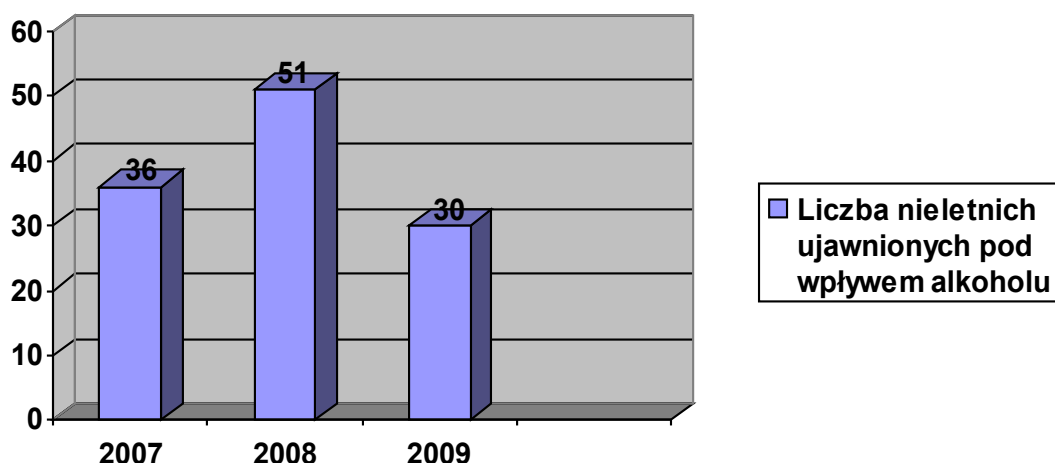
Wykres nr 10. Ilość przestępstw zdefiniowanych w ustawie o narkomani

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz

Największą liczbę przestępstw zdefiniowanych w ustawie o narkomani, na terenie powiatu makowskiego odnotowano w roku 2006. Kolejne lata to spadek przestępstw.

Wykres nr 11. Liczba nieletnich ujawnionych pod wpływem alkoholu

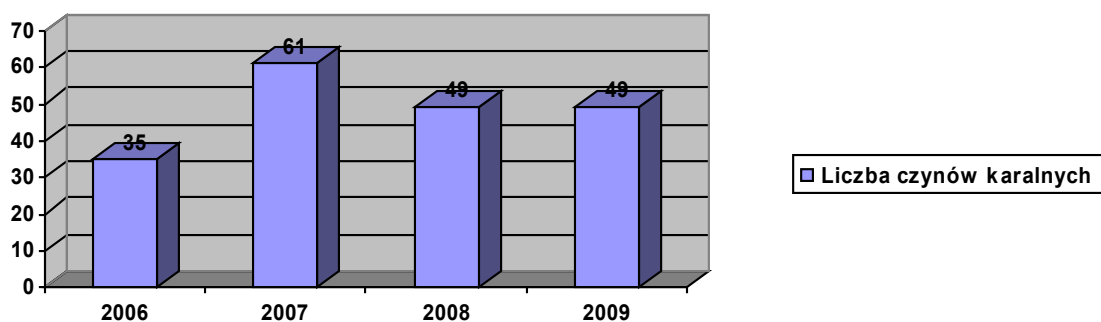

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz

Dotychczasowe doświadczenia i obserwacje pokazują, że sprzedaż alkoholu osobom nieletnim to wciąż zjawisko powszechne, badania ankietowe ESPAD przeprowadzane wśród młodzieży 15 i 17-letniej wskazują, iż ponad 90% z nich ocenia dostępność alkoholu jako łatwą. (Źródło: Parpa).

Alkohol jest jedną z głównych przyczyn wypadków wśród młodzieży (wypadki drogowe, utonięcia). Z wielokrotnia również ryzyko różnych niebezpiecznych sytuacji: konfliktów z prawem, sięganie po narkotyki, przestępstwa. Ważne jest przypominanie o istniejących przepisach oraz zaangażowanie osób dorosłych w kontrolę społeczną zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim. Ograniczając dostępność alkoholu dla osób nieletnich chronimy młodzież oraz wpływamy znacząco na poprawę bezpieczeństwa publicznego. Poniższy wykres przedstawia liczbę czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

Wykres nr 12. Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Makowie Maz.

IV. ANALIZA SWOT

SZANSE I ZAGROŻENIA; MOCNE STRONY I SŁABE STRONY

Analiza SWOT jest ważnym elementem analizy zasobów powiatu i podstawą do określania priorytetów rozwoju.

Analiza uwarunkowań wewnętrznych (mocne i słabe strony) stanowi pierwszą część analizy SWOT. Jej celem jest zidentyfikowanie atutów i słabości Powiatu Makowskiego w aspekcie życia społecznego. Uwarunkowania wewnętrzne stanowią te czynniki, na które powiat ma wpływ, a zatem analiza taka jest szczególnie cenna, ponieważ na jej podstawie można ustalić właściwe kierunki działania.

Druga część analizy SWOT polega na zidentyfikowaniu tendencji występujących w otoczeniu, które mogą sprzyjać rozwojowi społecznemu (szanse) bądź spowolnić ten proces (zagrożenia).

Pomoc społeczna.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• wykwalifikowana kadra; • rozwinięta infrastruktura instytucji pomocy społecznej; • możliwość pozyskiwania środków unijnych; • istniejące instytucje wspomagające rodzinę; • opracowywanie gminnych i powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych; • realizacja „Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie makowskim”; • realizacja „Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Makowskiego na lata 2007- 2013” • realizacja Powiatowego Programu „Bezpieczny Powiat Makowski 2007-2012” • realizacja projektów systemowych przez GOPS-y i PCPR w ramach PO KL w latach 2008-2013 • wzrost zainteresowania i zrozumienia problemów społecznych, • wykorzystanie strony internetowej Starostwa Powiatowego i lokalnych mediów do informowania społeczeństwa o możliwościach skorzystania z kursów i szkoleń,	• niewielka liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz rodziny i dziecka; • bariery architektoniczne w dostępie do infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych; • brak mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych; • brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej • niedostateczne środki finansowe na funkcjonowanie pomocy społecznej; • izolacja społeczna rodzin z dysfunkcjami; • niechęć rodzin dysfunkcyjnych do współpracy z instytucjami wspomagającymi; • duża liczba osób bezrobotnych; • niskie kwalifikacje członków rodzin dysfunkcyjnych; • wzrost uzależnień; • trudna sytuacja materialna rodzin wymagających wsparcia; • trudna sytuacja mieszkaniowa i lokalowa rodzin dysfunkcyjnych; • wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych; • niewystarczająca ilość programów profilaktycznych, • brak świetlic socjoterapeutycznych; • niewystarczająca kadra zatrudnionych

• funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej, • działanie Środowiskowego Domu Samopomocy, • działanie organizacji pozarządowych.	w obszarze pomocy społecznej; • wyuczona bezradność klientów pomocy społecznej; • niski poziom zadowolenia społecznego;
SZANSE	ZAGROŻENIA
• rozwój współpracy instytucji z terenu powiatu; • propagowanie idei rodzin zastępczych; • możliwość organizacji wolnego czasu dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych; • zmiana polityki społecznej państwa i zapewnienie dostatecznych środków; • możliwość pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych; • podjęcie współpracy w tworzeniu ofert kulturalnych z gminami z terenu powiatu; • uzyskanie wsparcia zewnętrznego na działania społeczno-kulturalne, oświatowe, zdrowotne itp.; • prowadzenie polityki prorodzinnej państwa; • zwiększenie skuteczności działań systemu pomocy społecznej.	• brak stabilnej polityki państwa; • niskie nakłady finansowe na opiekę zdrowotną, edukację i pomoc społeczną; • emigracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym; • rozluźnienie więzi rodzinnych; • niestabilna polityka walki z bezrobociem i ubóstwem; • istniejące zjawisko nielegalnego zatrudnienia; • wyuczona bezradność klientów pomocy społecznej; • marginalizowanie problemów społecznych; • wzrastająca liczba ludzi ubogich; • coraz większa liczba osób starszych w społeczeństwie; • niespójne przepisy prawne dotyczące różnych obszarów życia społecznego; • pogłębiające się patologie społeczne; • brak spójnej polityki prorodzinnej państwa; • skomplikowane procedury związane z pozyskiwaniem i rozliczaniem środków zewnętrznych, w tym unijnych.

Edukacja.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• wystarczający potencjał edukacyjny; • odpowiednia baza lokalowa; • wystarczające wyposażenie szkół; • wykwalifikowana kadra; • dostępność do systemu edukacyjnego bez względu na miejsce zamieszkania; • działanie świetlic szkolnych • działanie Domów Kultury	• brak psychologów • brak stomatologów • niewystarczająca ilość kół zainteresowań i zajęć sportowych • brak wystarczających zajęć wyrównawczych • niewystarczająca liczba oddziałów przedszkolnych ; • mała liczba nauczycieli języków obcych, pielęgniarek; • występowanie przemocy rówieśniczej na terenie szkół;

	- niewystarczająca liczba świetlic szkolnych z wydłużonym czasem pracy; - małe zainteresowanie rodziców współpracą z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną; - brak sal gimnastycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (w tym unijnych); - dostosowanie wynagrodzeń pedagogów do posiadanych kwalifikacji i umiejętności pedagogicznych.	- niskie wynagrodzenie nauczycieli - brak aspiracji edukacyjnych wśród rodzin zagrożonych wykluczeniem - upadek autorytetów szkolnych - utrudniony dostęp do logopedy i psychologa.

Ochrona zdrowia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- szpital powiatowy będący jednostką organizacyjną Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w powiecie makowskim, z zapewnioną nocną pomocą lekarską i pielęgniarską; - wykwalifikowana kadra medyczno-lekarska i pielęgniarska; - wysoka jakość świadczeń medycznych (ISO, ocena pacjentów – ankieta); - funkcjonujące hospicjum domowe; - ośrodki zdrowia na terenie gmin, miasta; - działanie organizacji pozarządowych.	- brak lekarzy specjalistów; - utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów; - brak gabinetów dla pielęgniarek szkolnych; - mała liczba lekarzy specjalistów; - niewystarczająca liczba oddziałów specjalistycznych; - brak środków własnych na remonty i modernizację; - braki w sprzęcie i aparaturze medycznej; - bariery architektoniczne w placówkach służby zdrowia; - niewystarczająca liczba poradni specjalistycznych; - trudna dostępność do lekarzy specjalistów i rehabilitacji leczniczej; - brak podjazdów dla osób niepełnosprawnych; - brak opieki psychiatrycznej dla dzieci do osiemnastego roku życia.
SZANSE	ZAGROŻENIA
możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych	migracja wykwalifikowanej kadry medycznej

(w tym unijnych); dostosowanie budynków do osób niepełnosprawnych	
---	--

Niepełnosprawność.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- istniejące placówki (GOPS, ośrodki zdrowia, Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, PCPR) działających na rzecz niepełnosprawnych; - dobrze wykształcona kadra; - realizacja programu na rzecz osób niepełnosprawnych; - umiejętność pozyskiwania środków unijnych na rzecz niepełnosprawnych; - realizacja programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie makowskim w zakresie rehabilitacji zawodowej; - pozytywna postawa społeczna, gotowość pomocy osobom niepełnosprawnym; - działalność hospicjum domowego; - współpraca szkół w zakresie integracji uczniów niepełnosprawnych; - prowadzenie turnusów rehabilitacyjnych; - działanie organizacji pozarządowych.	- niewielka liczba zakładów pracy chronionej; - niedostateczne wsparcie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu zatrudnienia; - mała aktywność osób niepełnosprawnych; - brak przedszkola integracyjnego; - brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych; - małe możliwości działań bezpośrednio w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych; - niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów; - mała liczba osób zatrudnionych na rzecz osób niepełnosprawnych; - występowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej; - brak organizacji czasu wolnego osobom niepełnosprawnym; - niski poziom edukacji społecznej na temat sytuacji i statusu osób niepełnosprawnych; - małe nagłośnienie informacji o działalności PFRON; - brak miejsc parkingowych przed instytucjami użytku publicznego; - niedostateczna baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych; - podejmowanie działań na rzecz	- brak świadomości społecznej na temat niepełnosprawności; - ograniczony dostęp do pomocy me-

likwidacji barier architektonicznych.	- dycznej i rehabilitacji; - tendencja do marginalizowania osób niepełnosprawnych; - duży poziom formalizmu w ubieganiu się o środki z UE; - drogie leki; - niskie zarobki pracowników sfery pomocy społecznej; - starzejące się społeczeństwo; - niska świadomość społeczna na temat umieszczania osób w domu pomocy.
---------------------------------------	--

Rynek pracy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- szeroka oferta PUP; - wykwalifikowana kadra PUP; - szeroka sieć różnorodnych szkół; - bliskość Warszawy; - wykorzystanie strony internetowej PUP do informowania o ofertach pracy; - szkolenia dla bezrobotnych dostosowane do potrzeb rynku pracy.	- niechęć do zmian swojej sytuacji wśród osób długotrwale bezrobotnych; - brak zaangażowania osób bezrobotnych do uczestniczenia w poszczególnych instrumentach rynku pracy; - mała ilość „dużych” podmiotów gospodarczych; - mało inwestycji; - niewystarczająca oferta w zakresie kursów przekwalifikujących.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- pozyskiwanie środków z UE; - korzystna sytuacja dla pracobiorców na rynku pracy; - emigracja zarobkowa; - aktywizowanie osób 50+, 40+; - zmiana polityki państwa wobec pracodawców i osób bezrobotnych; - programy aktywizacji osób bezrobotnych; - wykorzystanie możliwości wynikających z dostępnych szkoleń.	- brak miejsc pracy dla młodzieży; - niewielka efektywność; podejmowanych działań w obszarze aktywizacji bezrobotnych; - wysokie koszty zatrudnienia pracowników; - trudności formalne przy zakładaniu działalności gospodarczej; - niskie zarobki; - łamanie praw pracowniczych; - istnienie szarej strefy.

Bezpieczeństwo publiczne.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
realizacja Powiatowego Programu „Bezpieczny Powiat Makowski 2007-	- mała liczba policjantów; - niedostateczna wiedza o rozmiarach

2012”; • współdziałanie instytucji lokalnych; • funkcjonowanie Posterunków Policji na terenie gmin; • istnienie Ochotniczej Straży Pożarnej.	zjawiska uzależnień wśród młodzieży; • niska aktywność społeczności lokalnej na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zjawisk patologicznych; • brak Straży Miejskiej; • brak stałych godzin urzędowania dzielnicowych; • niewielka liczba programów dotyczących bezpieczeństwa i uzależnień;
SZANSE	ZAGROŻENIA
• aktywne włączenie się placówek oświatowych w realizację programów profilaktycznych; • wykorzystanie szans wynikających z funduszy pomocowych oraz programów krajowych; • tworzenie programów pomocy ofiarom przemocy; • tworzenie programów dla sprawców przemocy.	• izolacja i obojętność społeczna wobec osób uzależnionych; • brak alternatywnych form spędzania wolnego czasu; • wzrost przestępczości i uzależnień zwłaszcza wśród młodzieży; • niska karalność sprawców.

V. PROBLEMY W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH

Pomoc społeczna:

- patologie społeczne – uzależnienia, przemoc, ubóstwo,
- niski status materialny mieszkańców powiatu makowskiego,
- niedożywienie ludzi starszych,
- brak form spędzania wolnego czasu dla osób starszych i samotnych,
- brak form spędzania wolnego czasu przez osoby niepełnosprawne,
- problemy mieszkaniowe – brak mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych,
- duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- brak Centrum Integracji Społecznej,
- brak interdyscyplinarnych zespołów ds. wsparcia dziecka i rodziny,
- niewystarczająca oferta dla osób opuszczających placówki (ośrodki szkolno - wychowawcze, rodziny zastępcze, zakłady poprawcze i inne),
- duże koszty związane z pobytem wychowanków w placówkach opiekuńczo wychowawczych,
- brak placówki opiekuńczo - wychowawczej,
- trudności z realizacją postanowień sądu w sprawach umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych,
- brak motywacji do rozwoju osobistego, bezradność życiowa,
- ograniczone środki finansowe na szkolenia pracowników pomocy społecznej,
- niewystarczające nakłady finansowe na działalność instytucji funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- niewystarczające wsparcie dla organizacji pozarządowych,
- mała aktywność organizacji pozarządowych.

Edukacja

- brak miejsc i możliwości spędzania wolnego czasu przez dzieci młodzież,
- słabe warunki edukacyjne na wsi – niedostateczna liczba nauczycieli języków obcych,
- brak żłobka,
- niewystarczająca liczba przedszkoli,
- brak psychologów i niewystarczająca liczba pedagogów w szkołach,

- mała oferta w zakresie poszerzania zainteresowań i hobby,
- brak wystarczającej ilości kół zainteresowań i zajęć sportowych,
- brak wystarczających zajęć wyrównawczych z różnych przedmiotów nauczania,
- niewystarczająca baza sportowa,
- niedostateczna infrastruktura edukacyjna w zakresie bazy lokalowej, wyposażenia i dostępu do nowych technologii informatycznych;
- uboga oferta kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym,
- niewystarczająca oferta kształcenia ustawicznego,
- niewielka oferta kulturalna dla mieszkańców powiatu.

Ochrona zdrowia:

- brak opieki stomatologicznej w szkołach,
- ograniczona liczba gabinetów pielęgniarских w szkołach,
- ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów,
- migracja ekonomiczna kadry medycznej,
- niedostateczna opieka nad pacjentami leżącymi w łóżku (odleżyny),
- brak higieny osobistej (świerzb, wszawica).

Niepełnosprawność:

- niezabezpieczone potrzeby indywidualne w zakresie likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych i transportowych,
- utrudniony dostęp osób niepełnosprawnych do pracy na otwartym i chronionym rynku pracy,
- niedostateczne poradnictwo zawodowe, brak trenerów pracy oraz wspierania osób niepełnosprawnych,
- małe zainteresowanie pracodawców zatrudnieniem osób niepełnosprawnych,
- brak parkingu przed instytucjami użytku publicznego,
- brak dziennego domu pobytu dla osób niepełnosprawnych,
- ograniczony dostęp osób niepełnosprawnych do kultury, sportu i rekreacji.

Rynek pracy:

- wysoka liczba osób bezrobotnych,
- ograniczona liczba miejsc pracy w ramach prac refundowanych przez Urząd Pracy,
- niewielka oferta dla absolwentów szkół wchodzących na rynek pracy,

- poszerzenie ofert doradztwa zawodowego oraz pomocy psychologicznej dla bezrobotnych,
- niewystarczająca oferta szkoleń dla osób bezrobotnych,
- brak aktywizacji zawodowej wśród osób długotrwale bezrobotnych,
- istnienie szarej sfery na rynku pracy,
- brak alternatywnych form pracy dla bezrobotnych,
- brak Zakładu Aktywności Zawodowej.

Bezpieczeństwo publiczne:

- brak Straży Miejskiej,
- brak poczucia bezpieczeństwa społecznego,
- zagrożenie bezpieczeństwa w komunikacji w związku z przebiegającymi drogami krajowymi,
- brak stałych godzin urzędowania dzielnicowych,
- niewielka liczba kampanii na rzecz przeciwdziałania zjawiskom przemocy,
- niska aktywność społeczności lokalnej na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zjawisk patologicznych.

VI.CELE STRATEGICZNE

Diagnoza przeprowadzona na podstawie ankiet oraz informacji samorządów gminnych, a także analiza szans i zagrożeń wskazuje, że główne działania powiatu powinny skupić się na rozwiązaniu problemów społecznych z zakresu:

- bezrobocia,
- uzależnienia od pomocy społecznej,
- ubóstwa,
- uzależnień,
- niepełnosprawności,
- bezradności życiowej mieszkańców,
- przemocy w rodzinie,
- braku oferty kulturalno – edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,
- słabych warunków edukacyjnych na wsi,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- ograniczonego dostępu do specjalistycznej opieki medycznej,
- sytuacji osób starszych i chorych.

Analiza powyższych problemów wskazuje, że Strategia powinna uwzględnić potrzeby społeczne, edukacyjne, zdrowotne mieszkańców powiatu. Proces realizacji powyższych potrzeb jest długofalowy i wymaga podjęcia działań, które zostały sformułowane jako cele strategiczne.

Główne cele strategiczne

Uwzględniając założenia Strategii na lata 2011 – 2018 sformułowano następujące cele strategiczne:

1. Aktywizacja lokalnego rynku pracy.
2. Podejmowanie działań na rzecz rodzin i osób żyjących w ubóstwie z uwzględnieniem inicjatyw zmierzających do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.
3. Podniesienie świadomości edukacyjno – kulturalnej społeczeństwa.
4. Ograniczenie skali problemu uzależnień i promowanie zdrowego stylu życia.
5. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
6. Zaspokojenie potrzeb osób starszych w zakresie opieki i wsparcia oraz zapobieganie wycofaniu się z życia społecznego.

VII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Cel strategiczny Nr 1: Aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cel operacyjny 1.1: Wspieranie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w powiecie makowskim

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.1.1. promowanie działalności klubów pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej/Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba klubów pracy	Samorząd powiatowy
1.1.2. organizacja giełdy pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej/Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba osób, która podejmie pracę	Samorząd powiatowy
1.1.3. promocja zatrudnienia wśród osób długotrwale bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy	Urzędy Gmin/ Ośrodki Pomocy Społecznej/Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba osób zatrudnionych	Samorząd powiatowy, EFS,
1.1.4. organizacja szkoleń dla osób długotrwale bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy	Ośrodki Pomocy Społecznej	2011 - 2018	Liczba przeszkolonych bezrobotnych	Samorząd powiatowy, EFS, Fundusz Pracy
1.1.5. dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy	Wydział Oświaty	Powiatowy Urząd Pracy	2011 - 2018	Zmiany dokonane w systemie edukacji	Samorząd powiatowy, samorządy gminne

1.1.6. promowanie dofinansowywanych form zatrudnienia (staż, roboty publiczne, prace interwencyjne)	Powiatowy Urząd Pracy	Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba zorganizowanych staży, robót publicznych i prac interwencyjnych	Samorząd powiatowy
1.1.7. doradztwo zawodowe	Powiatowy Urząd Pracy	Ośrodki Pomocy Społecznej Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba udzielonych porad w zakresie doradztwa	Samorząd powiatowy

Cel operacyjny 1.2: Promocja przedsiębiorczości

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.2.1. usprawnienie systemu pośrednictwa pracy	Powiatowy Urząd Pracy	Ośrodki Pomocy Społecznej	2011 - 2018	Liczba osób, które podejmą zatrudnienie	Samorząd powiatowy
1.2.2. stworzenie warunków do powstania Zakładu Aktywności Zawodowej	Powiatowy Urząd Pracy	Urzędy Gmin, PFRON	2011 - 2018	Ilość powstałych Zakładów Aktywności Zawodowej	Samorząd powiatowy, PFRON
1.2.3. promowanie dofinansowywanych				Liczba osób	

form zatrudnienia (staż, roboty publiczne, prace interwencyjne)	Powiatowy Urząd Pracy	Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	zatrudnionych	Samorząd powiatowy
1.2.4. promowanie form dofinansowania działalności gospodarczej	Powiatowy Urząd Pracy	Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba dofinansowanych przedsiębiorstw	Samorząd powiatowy

Cel strategiczny Nr 2: Podejmowanie działań na rzecz rodzin i osób żyjących w ubóstwie z uwzględnieniem inicjatyw zmierzających do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego.

Cel operacyjny 2.1. Rozwijanie działań na rzecz poprawy sytuacji materialnej rodzin żyjących w niedostatku

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.1.1. diagnoza, badanie zjawiska	Ośrodki Pomocy Społecznej	Samorząd		Liczba osób	Starostwo

problemów społecznych w powiecie		powiatowy i terytorialne	2011 - 2018	objętych pomocą	Powiatowe, Urzędy Gmin
2.1.2. świadczenie pomocy zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej	Ośrodki Pomocy Społecznej	Samorząd powiatowy i terytorialne	2011 - 2018	Liczba osób objętych pomocą	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin
2.1.3. aktywizacja zawodowa osób korzystających z pomocy społecznej	Ośrodki Pomocy Społecznej	Powiatowy Urząd Pracy	2011 - 2018	Liczba osób, które podejmą pracę	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin

Cel operacyjny 2.2: Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo oraz promowanie zastępczych form opieki

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.2.1. wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych	Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR	Poradnia Rodzinna	2011 - 2018	Liczba osób objętych wsparciem	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin
2.2.2. uruchomienie systemu szkoleń					

doskonalących umiejętności wychowawcze rodziców i nauczycieli	Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR	Samorząd powiatowy i terytorialne, szkoły, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2011 - 2018	Liczba rodzin przeszkolonych	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin
2.2.3. wspieranie rodzin zastępczych	Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR	Samorząd powiatowy i terytorialne, szkoły, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna, Poradnia Rodzinna	2011 - 2018	Efekty wsparcia	Starostwo Powiatowe

Cel operacyjny 2.3: Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej i innym dysfunkcjom rodziny

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
2.3.1. utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	Starostwo Powiatowe	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2011 - 2018	Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	Starostwo Powiatowe
2.3.2. zwiększenie zakresu współpracy z Policją	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej	Poradnia Rodzinna	2011 - 2018	Wyniki współpracy z Policją	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin
2.3.2. stworzenie zespołów interdyscyplinarnych	Ośrodki Pomocy Społecznej	Policja, szpital, szkoły, kościoły, kuratorzy sądowi	2011 - 2018	Liczba utworzonych zespołów	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin

2.3.2. wsparcie dla rodzin dotkniętych przemocą	Poradnia Rodzinna	Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR, szkoły, Policja, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	2011 - 2018	Liczba osób objętych wsparciem	Starostwo Powiatowe
--	-------------------	--	-------------	--------------------------------	---------------------

Cel strategiczny Nr 3: Podniesienie świadomości edukacyjno – kulturalnej społeczeństwa

Cel operacyjny 3.1: Rozwój poradnictwa wspierającego edukację i wychowanie dzieci i młodzieży oraz alternatywnych form opieki nad dziećmi i młodzieżą

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
3.1.1. zwiększenie dostępności placówek wychowania przedszkolnego	Samorząd powiatowy i terytorialne	Urząd Miasta Urzędy Gmin	2011 - 2018	Liczba powstałych placówek	Urzędy Gmin, Urząd Miasta
3.1.2. upowszechnienie form pomocy psychologicznej i pedagogicznej	Samorząd powiatowy i terytorialne, Poradnia Psychologiczno	Poradnia Rodzinna	2011 - 2018	Liczba osób objętych pomocą psychologiczno	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin

	Pedagogiczna			pedagogiczną	
--	--------------	--	--	--------------	--

Cel operacyjny 3.2: Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
3.2.1. organizacja imprez i festynów przeznaczonych dla dzieci i młodzieży	Ośrodki Pomocy Społecznej, szkoły funkcjonujące na danym terenie, GOK	Ośrodki Kultury, Urzędy Gmin, szkoły i kościoły	2011 - 2018	Liczba zorganizowanych imprez	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin, EFS
3.2.2. zwiększenie ofert zajęć pozalekcyjnych i kółek zainteresowań w szkołach i instytucjach kultury	Szkoły, Urzędy Gmin	Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodki Kultury	2011 - 2018	Liczba nowo powstałych kół, klubów zainteresowań	Urząd Miasta, Urzędy Gmin
3.2.3. utworzenie świetlic środowiskowych	Urzędy Gmin, Urząd Miasta, Szkoły, GOK	Szkoły, Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodki Kultury	2011 - 2018	Liczba nowo utworzonych świetlic	Urzędy Gmin, Urząd Miasta
3.2.4. organizacja działań mających na	Poradnia Rodzinna, Zakład Opieki Zdrowotnej,	Szkoły	2011 - 2018	Liczba	Starostwo Powiatowe, Urzędy

celu promocję zdrowego stylu życia	Ośrodki Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe			przeprowadzonych zajęć	Gmin, organizacje pozarządowe
--	---	--	--	---------------------------	----------------------------------

Cel strategiczny Nr 4. Ograniczenie skali problemu uzależnień i promowanie zdrowego stylu życia

Cel operacyjny Nr 4.1: Rozwój profilaktyki uzależnień

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
4.1.1. organizowanie kampanii informacyjno profilaktycznych na temat uzależnień	Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnia Rodzinna	Policja, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2011 - 2018	Liczba przeprowadzonych spotkań	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin, organizacje pozarządowe, PARPA
4.1.2. organizowanie akcji profilaktycznych w szkołach dla dzieci i młodzieży	Szkoły, Poradnia Rodzinna	Policja, Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna	2011 - 2018	Liczba przeprowadzonych spotkań	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin, organizacje pozarządowe, PARPA

Cel operacyjny Nr 4.2: Rozwój systemu wsparcia dla uzależnionych i ich rodzin

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
4.2.1. promocja i wspieranie działalności klubów AA i Al-ANON	Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnia Rodzinna, Zakłady Opieki Zdrowotnej	Policja, organizacje pozarządowe	2011 - 2018	Liczba działających klubów	Urzędy Gmin, organizacje pozarządowe
4.2.2. organizowanie i wspieranie punktów konsultacyjnych dla uzależnionych i ich rodzin	Ośrodki Pomocy Społecznej, Poradnia Rodzinna	Policja, organizacje pozarządowe	2011 - 2018	Liczba utworzonych punktów	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin

Cel strategiczny Nr 5. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Cel operacyjny 5.1: Zwiększenie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
5.1.1. usprawnienie systemu usług rehabilitacyjnych	Zakład Opieki Zdrowotnej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, PFRON	2011 - 2018	Liczba osób korzystających z usług	NFZ, PFRON
5.1.2. rozwój systemu informacji na temat możliwości dofinansowania i dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Wydział Zdrowia Starostwa Powiatowego	PFRON, Ośrodki Pomocy Społecznej	2011 - 2018	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie	Starostwo Powiatowe, PFRON

Cel operacyjny 5.2: Podjęcie działań na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło
------------------	------------------------------------	--------------------------	------------------------	------------------	---------------

					finansowania
5.2.1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	PFRON, Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Ilość zlikwidowanych barier	Starostwo Powiatowe, PFRON, EFS
5.2.2. zorganizowanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przy instytucjach użyteczności publicznej	Urzędy Gmin i Miast	PFRON, Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Ilość miejsc parkingowych	Urzędy Gmin, Starostwo Powiatowe, PFRON, EFS
5.2.3. organizowanie imprez integracyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej	Ośrodki Kultury, Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin, PCPR	2011 - 2018	Ilość zorganizowanych imprez	Starostwo Powiatowe, PFRON, EFS, Urzędy Gmin i Miast
5.2.4. współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	PFRON, Starostwo Powiatowe, PCPR	2011 - 2018	Liczba zatrudnionych osób niepełnosprawnych	Starostwo Powiatowe, PFRON, EFS

zawodowej osób niepełnosprawnych					
5.2.5. organizacja miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy	PFRON, Starostwo Powiatowe	2011 - 2018	Liczba nowo powstałych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych	Starostwo Powiatowe, PFRON, EFS

Cel strategiczny Nr 6 Zaspokojenie potrzeb osób starszych w zakresie opieki i wsparcia oraz zapobieganie wycofaniu się z życia społecznego

Cel operacyjny 6.1: Zwiększenie dostępu do usług medycznych i rehabilitacyjnych dla osób starszych

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
6.1.1. usprawnienie		Powiatowe Centrum		Liczba osób	Starostwo

systemu usług rehabilitacyjnych	Zakład Opieki Zdrowotnej	Pomocy Rodzinie, PFRON, OPS	2011 - 2018	korzystających z usług	Powiatowe, PFRON, NFZ
6.1.2. zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	Zakład Opieki Zdrowotnej	Urzędy Gmin i Miast, Organizacje pozarządowe	2011 - 2018	Liczba osób korzystających z dostępu do lekarza	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin, NFZ

Cel operacyjny 6.2: Efektywne zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych

Działania	Realizatorzy/odpowiedzialni	Współrealizatorzy	Czas realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
6.2.1. wspieranie klubów seniora, promowanie ich działalności oraz powstawania	Organizacje pozarządowe, GOK	Ośrodki Pomocy Społecznej	2011 - 2018	Liczba klubów seniora	Urzędy Gmin, organizacje pozarządowe

nowych					
6.2.2. wspieranie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wiek	Organizacje pozarządowe, Ośrodki Kultury	Ośrodki Pomocy Społecznej	2011 - 2018	Liczba osób uczestniczących	Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin, organizacje pozarządowe
6.2.3. organizowanie imprez integracyjnych	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, OPS, GOK	Ośrodki Kultury, Starostwo Powiatowe, Urzędy Gmin	2011 - 2018	Liczba zorganizowanych imprez	Starostwo Powiatowe, EFS, Urzędy Gmin

VIII. MONITORING I EWALUACJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie makowskim będzie realizowana zgodnie z przyjętymi celami strategicznymi i celami operacyjnymi. Istotnym narzędziem wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest oddziaływanie samorządu powiatu makowskiego na lokalne obszary społeczne. Realizacja Strategii prowadzona będzie przez instytucje i jednostki pomocy społecznej samorządu powiatowego i samorządów gminnych, a także inne podmioty wymienione w niniejszej Strategii w zakresie swoich kompetencji.

Wdrażanie działań zawartych w Strategii zależne będzie od wielu czynników. Najważniejsze z nich to:

- sytuacja finansowa powiatu,
- kreatywność i stopień zaangażowania lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania,
- aktywność samych zainteresowanych, czyli mieszkańców powiatu.

Jednym z ważnych elementów wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej monitorowanie, polegające na ciągłym systemie obserwacji i kontroli realizacji Strategii oraz ogólnych warunków jej funkcjonowania.

Dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie, celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać.

PRZEWODNICZĄCY RADY

/-/ Roman Zakrzewski